

เปิดเล่ม



ฉบับที่ ๕ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

วารสารไพริยาลัย ฉบับที่ ๕ ประจำเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ จะเป็นวารสารอีกเล่มหนึ่งที่เต็มไปด้วยเนื้อหาที่คัดสรรมาเพื่อผู้อ่านของเรา เรื่องเด่นที่อยากแนะนำให้อ่านกัน คือ **พุทธบริษัทกับการปกป้องพระพุทธศาสนา** ซึ่งมีเนื้อหามุ่งแสดงให้เห็นหน้าที่ของพุทธบริษัทที่ควรมีต่อพระพุทธศาสนา โดยยกตัวอย่างกรณีที่เกิดขึ้นจริง นับตั้งแต่ยุคพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งชมพูทวีป ผู้ทรงใช้พระราชอำนาจในฐานะจักรพรรดิผู้ยิ่งใหญ่ปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา ทำนุบำรุง และเผยแผ่พระธรรมออกไปสู่ดินแดนอื่น นับเป็นคุณูปการอันยิ่งใหญ่ ที่ชาวพุทธในดินแดนสุวรรณภูมิ ก็ควรจะได้น้อมรำลึกถึงพระมหาคุณูปการอันสำคัญยิ่งตรงนี้ และได้เรียนรู้ว่าพุทธบริษัทควรประพฤติปฏิบัติเฉกเช่นเดียวกันตามกำลังความสามารถของแต่ละบุคคล

ในปัจจุบันเต็มไปด้วยสัทธิธรรมปฏิรูป คือมีการดัดแปลงคำสอนดั้งเดิมให้เป็นไปตามความคิดเห็นของอาจารย์ แม้ว่าประเทศของเราได้ขึ้นชื่อว่าเป็นเถรวาท แต่การบิดเบือนคำสอนยังคงมีอยู่ตลอดมา ทำให้คำสอนดั้งเดิมถูกละเลย และไม่เห็นความสำคัญ โดยหารู้ไม่ว่านี่คือการทำลายพระพุทธศาสนาอย่างหนึ่ง

วัดจากแดงเป็นสถานที่แห่งหนึ่ง ที่เพียรพยายามรักษาคำสอนแบบดั้งเดิมตรงตามพระไตรปิฎก เพราะตระหนักถึงความสำคัญความจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้ที่ถูกต้องที่สุด เพื่อรักษาพุทธธรรมให้บริสุทธิ์สืบต่อไป เราจึงมี

การเรียนภาษาบาลี ที่เป็นภาษาพุทธพจน์ เพราะภาษาอื่น (รวมถึงภาษาไทย) ไม่สามารถเข้าถึงสภาวะธรรมที่ซ่อนลึกอยู่ในภาษาบาลีได้ พุทธศาสนิกชนหากประสงค์จะเรียนรู้พระไตรปิฎกให้แม่นยำเที่ยงตรง ก็ต้องเรียนภาษาบาลี เพื่อจะได้ศึกษาพระไตรปิฎกต่อไปได้อย่างถูกต้องตามพุทธวจนะอย่างแท้จริง

นอกจากนั้น เรายังคงมีเรื่องน่าสนใจให้ท่านผู้อ่านอย่างคับคั่ง หลายเรื่องเขียนโดยพระภิกษุผู้จำพรรษาอยู่ที่วัดจากแดง ล้วนเป็นผู้ทรงความรู้ ความสามารถ จากทางโลกมาก่อน และได้ตัดสใจสละทางโลกมาอยู่ในร่มกาสาวพัสตร์ นักเขียนใหม่ล่าสุดของเราคือ พระพุทธิง ชุตติปัญญา อดีตคือ นายพุทธิง เจริญวงษ์ เดิมท่านเป็นสถาปนิก บวชเรียนมาแล้ว ๗ ปี เคยทำกิจกรรมด้านการเผยแผ่มาก่อน และได้ตัดสใจมาเรียนบาลีใหญ่และพระไตรปิฎกที่วัดจากแดง ในเล่มนี้ท่านเขียนเรื่อง **‘ทุนการศึกษาห้าพันปี’** แม้แต่ชื่อเรื่องก็ชวนฉงนแล้ว ต้องอ่านคำเฉลยได้ที่บทความนี้

ฉบับนี้ พระมหาพจน์ สุวโจ Ph.D จากมหาวิทยาลัยเกลานิยา ประเทศศรีลังกา ปัจจุบันสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ วิทยาเขตบุรีรัมย์ ท่านเป็นผู้ขยันในการศึกษาและการเขียนหนังสือมาก มีผลงานหนังสือมาแล้วหลายเล่ม ท่านอุทิศส่ำสละเวลาอันเหลือน้อยจากงานที่ทำอยู่มาร่วมเขียนบทความเชิง

วิเคราะห์ ให้กับวารสารโพธิยาลัย
สนใจเปิดอ่านได้ที่เรื่อง **ตำนาน
คาถาพระอรหันต์ ๘ ทิศ**

เรื่องของ ดร. มาร์ติน ซีเกอร์
ก็น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่ง เพราะท่าน
เป็นฝรั่งเยอรมันที่รักเมืองไทย รัก
ศาสนาพุทธ รักความเป็นไทย พูด
ภาษาไทยชัด เรียบร้อยยิ่งกว่าคน
ไทยบางคน ทำงานแต่ละชิ้น ก็
เกี่ยวกับเมืองไทย หรือไม่ก็พระพุทธ
ศาสนาจนได้รับเครื่องราชอิสริยา
ภรณ์ ดิเรกคุณาภรณ์

คอลัมน์ประจำ ยังคงน่าสนใจ
และหาอ่านที่ไหนไม่ได้เช่นเคย
คอลัมน์ ธรรมะจากพระอาจารย์
มหาประพนธ์ ธรรมมาลังกาโร ยังคง
เป็นเรื่อง **ปุจฉา-วิสัชนา ปัญหา
เรื่องทาน** ที่มีคำตอบอันลึกซึ้ง
โดยแทรกเนื้อหาทางวิชาการที่ปรับ
ให้เข้าใจง่าย จึงเป็นเรื่องชวนอ่าน
อย่างยิ่ง

หากท่านผู้ใดสนใจ ประสงค์
จะมีส่วนร่วม กับวารสารโพธิยาลัย
โปรดมั่นใจว่าเรายินดีต้อนรับด้วย
มิตรไมตรีอย่างเต็มที่ การทำวารสาร
ของเรา ล้วนทำเพื่อท่านผู้อ่าน เพื่อ
ให้ท่านได้รับสาระประโยชน์จาก
พระพุทธศาสนา ให้กว้างไกล และ
ให้ทั่วถึง เพราะเราตระหนักดีว่า
นี่คือหน้าที่ที่สื่อพึงกระทำ

**จริงใจ ให้ประโยชน์ สร้าง
ความเจริญอกงามทางปัญญาให้
กับสังคม**

คณะผู้จัดทำ



๕

ประธานที่ปรึกษา

พระครูธรรมธรสุนต์ นนฺทโก
อัครมหาบัณฑิต

บรรณาธิการอำนวยการ

พระมหาประพนธ์ ธรรมมาลังกาโร

บรรณาธิการบทความ

พินิตา อัจฉรินทร์เพ็ญ
panitaang@gmail.com

บรรณาธิการฝ่ายศิลป์

พัสริน ไชยโคตร
เอมมิกา แก้วสรดี
ยลระดา พรหมเมือง

กองบรรณาธิการ

คณะสงฆ์วัดจากแดง
สำนักงาน : วัดจากแดง
๑๖ หมู่ ๖ ถ.เพชรหึงษ์
ซ.เพชรหึงษ์ ๑๐
ต.ทรงคนอง อ.พระประแดง
จ.สมุทรปราการ ๑๐๑๓๐
โทรศัพท์. ๐๒-๕๖๔-๑๑๒๒

ภาพปก

วัดป่ามหาวัน เมืองเวสาลี
ประเทศอินเดีย

ออกแบบปก :

เอนก เอื้อการณวงศ์

อุปถัมภ์อุปกรณ์

คอมพิวเตอร์โดย
คุณพัชรพิมล ยังประภากร
ประธานกรรมการสินค้า
แบรนด์ 'สุวิมล'

ดำเนินการจัดพิมพ์โดย

สาละพิมพ์การ
๙/๖๐๙ ต.กระทุ่มล้ม
อ.สามพราน จ.นครปฐม
โทร. ๐๒-๕๒๙๒๕๕๒,
๐๘๖-๕๗๑๖๘๕๕

สารบัญ

๑. ธรรมะพระอาจารย์ ๓
ปุจฉา-วิสัชนา ปัญหาเรื่องทาน
(พระอาจารย์มหาประพนธ์ ธรรมมาลังกาโร)
๒. มุมมอง ๑๒
พุทธบริษัทกับการปกป้องพระพุทธศาสนา
(พุทธสาวิกา)
๓. ทศนะ บวรรัฐบาล ๑๖
(ธีรปัญญา)
๔. กวีนิพนธ์ ๒๑
กลอนฝาก จาก จากแดง
(กระแสนันท์ ปปัญญา)
๕. สัมภาษณ์ ๒๔
ดร. มาร์ติน ซีเกอร์ ฝรั่งเศสหัวใจไทย ผู้ทำให้
'ไทยศึกษา' เป็นที่รู้จักในซีกโลกตะวันตก
๖. เรื่องนำรู้ ๒๘
ทุนการศึกษาห้าพันปี
(พระพุทฺธิจ ชุตติปัญญา)
๗. เกี่ยวกับบทสวดมนต์ ๓๓
ตำนานคาถาพระอรหันต์ ๘ ทิศ (๑)
๘. แนะนำวิธีดี นำดู ๓๖
ความสุขที่แท้จริงแห่งชีวิต
(พินิตา อัจฉรินทร์เพ็ญ)
๙. เรื่องในประวัติศาสตร์ ๓๘
การสังคายนาพระไตรปิฎกสมัยล้านนาสู่สยาม
(ปิยธรรมภิกษุ ทธิบุญชัยบุรี)
๑๐. เรื่องเล่าสำหรับเยาวชน ๔๒
(ป้าแอน)
๑๑. ใต้ฟ้าวัดจากแดง ๔๔
(กองบรรณาธิการ)
๑๒. สนทนา ๔๗
(จดหมายจากผู้อ่าน)





ธสสม:พระอาจารย์

บุพญา-วิไล बना ปัญหาธรรม

พระอาจารย์มหาประนอม ธมฺมาภนฺทโก

ปัญหาเรื่อง ทาน

การที่บุตรธิดาไม่กตัญญูทวดเวทที่ไม่ตอบแทนคุณมารดาบิดา จะถือว่าเป็นหนี้บุญคุณท่านทั้ง ๒ และต้องชดใช้หนี้หรือไม่ อย่างไรครับ

ก็ถือว่าเป็นหนี้บุญคุณและต้องชดใช้ ถ้าชดใช้ชาตินี้ไม่ได้ ก็ต้องไปชดใช้ในชาติต่อไป ถ้าเราชดใช้ไม่ได้ ก็จะได้รับผลในรูปของกรรมก็คือเราทำไว้กับมารดาบิดาของเราอย่างใด ลูกๆ ของเราก็จะทำกับเราอย่างนั้น เรียกว่ากรรมก็จะตอบสนองให้ผลในลักษณะอย่างนี้

บุตรธิดาสามารถตอบแทนหรือชดใช้หนี้บุญคุณมารดาบิดาในชาตินี้ โดยการเลี้ยงดูท่าน โดยการนำท่านให้ท่านให้รักษาศีล หรือนำท่านเข้าวัดเข้าวา ฟังเทศน์ปฏิบัติธรรม แต่การจะไปทดแทนบุญคุณบิดามารดาให้หมดก็ทำได้ยากมาก องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า จะไม่ให้มารดาบิดาของเราลงเดินเลย ให้มารดานั่งอยู่บ่าขวา ให้บิดานั่งอยู่บ่าซ้าย ให้ท่านปล่อยอุจจาระปัสสาวะอยู่บนบ่าของเราเลี้ยงดูท่านอย่างนี้ ตลอดชีพของเรา ก็ไม่สามารถทดแทนบุญคุณของท่านได้หมด

แต่มีทางหนึ่งที่จะทดแทนได้หมด ก็คือเราบวชแล้วก็แสดงธรรมะเกี่ยวกับเรื่องของชั้น ๕ ให้มารดาบิดาฟัง ถ้าเราสามารถแสดงให้ท่านเห็นว่าชั้น ๕ ของท่านก็ดี ชั้น ๕ ที่เราได้จากท่านก็ดี เป็นชั้น ๕ ที่เป็นทุกข์ การเข้าไปรู้ว่าชั้น ๕ เป็นทุกข์



แล้วก็จะกิเลสที่เข้าไปยึดในชั้น ๕ ที่เป็นทุกข์ได้ ก็คือสามารถอธิบายให้ท่านเข้าใจถึงเรื่องชั้น ๕ ที่เป็นทุกข์และชั้น ๕ ที่เป็นเหตุเป็นปัจจัยที่ทำให้บรรลุมรรค ผล พระนิพพาน จนท่านได้บรรลุ เป็นพระอริยบุคคล การตอบแทนบุญคุณก็ถือว่าสิ้นสุด

แต่ถ้าบุตรธิดาตอบแทนด้วยข้าวปลาอาหาร ด้วยเสื้อผ้าอาภรณ์ ด้วยวัตถุสิ่งของอื่นๆ จะมากมายขนาดไหน ก็ไม่สามารถทดแทนบุญคุณมารดาบิดาได้หมด พระพุทธองค์ก็ตรัสไว้ในลักษณะอย่างนี้ ขอเจริญพร

ผู้หญิงจะบวชแทนคุณมารดาบิดาได้หรือไม่

ผู้หญิงก็บวชได้ สมัยก่อนก็บวชเป็นภิกษุณี แต่สมัยนี้ไม่มี ก็บวชเป็นแม่ชี หรือถ้าไม่บวชก็รักษาศีล แล้วก็ชวนมารดาบิดาของเรา ซึ่งยังไม่เคยรักษาศีล ให้รักษาศีล ชวนมารดาบิดาของเราซึ่งยังไม่เคยปฏิบัติธรรม ให้ไปปฏิบัติธรรม ก็ถือว่าได้แนะนำให้มารดาบิดา

ตั้งอยู่ในทาน ศีล และภาวนา ผู้หญิงก็สามารถ
ตอบแทนคุณมารดาบิดาได้หมดในลักษณะ
อย่างนี้

**การทำทานเป็นประจำทุกๆ วัน กับการทำ
เฉพาะทานใหญ่ๆ ปีละครั้ง สองครั้ง อย่าง
ไหนจะดีกว่ากันครับ**

การทำประจำเป็นอาจิณณกรรมจะดีกว่า
เพราะการทำทานบ่อยๆ เช่น ใส่บาตรทุกเช้า
เป็นต้น ทำให้เราชินอยู่กับบุญกุศลทุกวันๆ
ทำให้เราบรรเทาความโลภ ความเห็นแก่ตัว
และทำให้จิตของเราอยู่ในอารมณ์ของเรื่องทาน
เรื่องศีล เรื่องภาวนาอยู่ตลอดเวลา ทำให้จิตใจ
ของเราอ่อนโยน มีความเสียสละ มีความ
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับผู้อื่น

แต่ถ้านานๆ จะทำทานสักครั้งหนึ่ง เช่น
ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า เป็นต้น ในช่วงระหว่าง
ที่ยังไม่ได้ทำจิตของเรา ก็โลภ โกรธ หลง อยู่
ตลอดเวลา โลภอยากได้โน้น อยากได้นี้
และเมื่อเราให้มากๆ บางคนอาจจะเกิดทิฐิม
มานะว่า เราเท่านั้นที่สามารถให้ได้ขนาดนี้
คนอื่นไม่สามารถให้เหมือนเราได้ ก็จะมี
มานะขึ้นมาได้ เพราะฉะนั้น การให้เป็นประจำ
ดีกว่าการที่นานๆ ให้ครั้งหนึ่ง

**เคยได้ยินว่า คนที่ทำบุญใหญ่คนเดียว เช่น
สร้างพระพุทธรูปองค์ใหญ่ๆ สร้างวัด สร้าง
โรงพยาบาล โรงเรียน เป็นต้น จะเสียชีวิต
เร็ว เพราะบุญแรงเกินไป เป็นจริงหรือไม่
ครับ**

ไม่จริงเลย แต่ความจริงคือยิ่งบุญมาก
ยิ่งอายุยืน เพราะฉะนั้น การสร้างวัดอะไร
ก็ตามที่ได้บุญได้กุศลมากๆ เราก็ไปตีความว่า
มันจะทำให้อายุสั้น จะเสียชีวิตเร็ว ถือว่าไม่
ถูกต้อง ที่จริงแล้ว ต้องการบอกว่า บุญกุศล

ใดๆ ก็ตาม ไม่ควรทำคนเดียว เพราะเวลาส่ง
ผลก็รวยคนเดียว มีชื่อเสียงคนเดียว แต่ควร
จะชักชวนกัน ทำด้วยกันหลายๆ คน คนโน้น
ทำนิดคนนี้ทำหน่อย ทำด้วยความสมัครสมาน
สามัคคี เมื่อเวลาบุญส่งผล รวยก็รวยเท่าๆ กัน
พร้อมๆ กัน อยู่ด้วยกันมีความสุขเหมือนๆ
กัน เรียกว่า ความสามัคคีก็มี บุญก็ได้ กุศล
ก็ได้

เพราะฉะนั้น การที่จะทำอะไรบางสิ่งบาง
อย่างคนเดียว ก็ทำได้ แต่ทำแล้วอย่าเกิด
มานะว่า เราเท่านั้นที่ทำได้ คนอื่นทำไม่ได้
ท่านเกรงว่าจะเกิดมานะในลักษณะอย่างนี้
จึงบอกว่าร่วมทำจะดี เพราะการทำบุญคน
เดียวก็สำเร็จคนเดียว ทำหลายๆ คนก็สำเร็จ
หลายๆ คน และการทำบุญคนเดียว ก็ไม่เป็น
เหตุไม่เป็นปัจจัยให้อายุสั้น แต่ความจริงแล้ว
ยิ่งทำบุญมาก ยิ่งให้อายุยืน

**การทำบุญตามประเพณี เช่น วันสงกรานต์
หรือการทำบุญตามคนอื่น เช่น เห็นเขาทำ
เราก็ทำ การทำอย่างนี้จะได้บุญหรือไม่ครับ**

ได้บุญ จะทำตามประเพณี ทำตามคนอื่น
ทำตามแฟชั่น ทำอย่างไรก็ได้บุญทั้งหมด แต่
บุญที่ทำนั้น มี ๒ ชนิด คือ บุญที่ประกอบ
ด้วยปัญญา เรียกว่า ญาณสัมปยุตต์ บุญที่ไม่
ประกอบด้วยปัญญา เรียกว่า ญาณวิปยุตต์

อย่างเช่น ทำบุญตามประเพณี ทำตาม
คนอื่น เห็นเขาทำเราก็ทำ ทำตามแฟชั่น
เป็นบุญใหม่ เป็น แต่เป็นบุญที่เป็นญาณ-
วิปยุตต์ คือบุญที่ไม่ประกอบด้วยปัญญา แต่
ถ้าบุญใดก็ตามที่เราเชื่อในกรรมและผลของ
กรรม มีความเลื่อมใสในพระรัตนตรัยแล้วก็
ทำบุญ บุญนั้นเป็นบุญที่เป็นญาณสัมปยุตต์
คือบุญที่ประกอบด้วยปัญญา

เวลาส่งผลก็จะส่งผลแตกต่างกันออกไป คือบุญที่ทำตามประเพณี ทำตามแพชชั่น ได้ บุญก็จริง ทำให้เกิดความร่ำรวย แต่ไม่เป็น เหตุไม่เป็นปัจจัยให้เกิดปัญญา ส่วนบุญใด ก็ตามที่ทำด้วยความเชื่อความเลื่อมใสใน เรื่องของกรรมและผลของกรรม เชื่อในพระ- รัตนตรัย บุญนั้นทำให้เกิดมีทรัพย์ และก็ทำให้ เกิดปัญญาด้วย

เพราะฉะนั้น จะทำบุญตามประเพณี หรือทำบุญตามคนอื่น ตามแพชชั่นอะไรก็ตาม ถือว่าได้บุญหมด แต่บุญนั้นเป็นบุญที่เป็น ญาณวิปยุตต์ คือบุญที่ไม่ประกอบด้วย ปัญญาเท่านั้นเอง

การทำทานหรือทำบุญโดยเจาะจงกลุ่มเป้าหมายและประโยชน์ เช่น เราเลือกทำบุญ กับวัดญาณที่ขาดแคลนไฟฟ้า หรือโรงเรียน ที่ขาดแคลนหนังสือเรียน หรือผู้สูงอายุที่ ขาดแคลนเครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น การทำทาน โดยลักษณะนี้จะมีอานิสงส์เพิ่มขึ้นหรือไม่ครับ

การทำทานโดยเจาะจงกลุ่มเป้าหมาย อย่างนี้ เรามักจะนึกถึงว่า ผู้รับจะได้รับ ประโยชน์แค่ไหน แต่เราลืมนึกถึงอีกอย่างหนึ่ง ก็คือผู้รับนั้น มีคุณธรรม มีศีลแค่ไหน

เพราะฉะนั้น ผู้รับจะเป็นใครก็ตาม จะเป็นกลุ่มชนใหญ่ๆ ก็ตาม ถึงแม้จะมีประโยชน์ กับเขามาก แต่ถ้าผู้รับนั้นไม่มีศีล อานิสงส์ก็ ยังไม่ได้มากเท่าไร เช่น คนนี้เขายากจนจริงๆ เราเห็นแล้ว เราก็กู้ เมื่อเห็นเขาใช้ของที่เรา ให้ไป เราก็กินปิติ คือเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ เราเกิดปิติได้ แต่อานิสงส์หรือพลังที่จะ มากเท่ากับผู้มีศีล ผู้เป็นอริยบุคคล ก็คง เทียบไม่ได้

ในการทำทานนั้น เราหวังให้ผู้รับได้ประโยชน์ หรือหวังให้เราได้บุญมาก ถ้าหวังให้ผู้รับได้ ประโยชน์ ก็คือบริจาคเพื่อสงเคราะห์เป็น อนุเคราะห์ทาน ทานที่สงเคราะห์แก่ผู้ที่ขัดสน จริงๆ เช่นวัดที่ขาดแคลน หรือคนที่ยากจน จริงๆ หรือคนที่ต้องการจริงๆ ซึ่งข้อนี้เรามัก มองแบบทางโลกว่า ผู้รับเขาได้รับประโยชน์ จริงๆ แต่เราลืมนึกถึงว่าผู้รับนั้น เป็นผู้มีศีล หรือไม่มีศีล

เพราะฉะนั้น ถ้าเราอยากจะได้บุญจริงๆ และได้อานิสงส์มาก ประการแรก ตัวเราต้อง พร้อม คือ ตัวเราต้องพร้อมด้วยเจตนาทั้ง ๓ ประการที่สอง วัตถุที่เราจะให้ต้องพร้อม คือ วัตถุนั้นเราต้องหามาได้ด้วยความสุจริต ขอบธรรม และประการที่สาม ผู้รับต้องพร้อม คือผู้รับต้องเป็นผู้มีศีล มีคุณธรรม

บุตรให้เงินมารดาบิดาเพื่อให้ท่านได้ใช้จ่าย ตามความจำเป็นต่างๆ เช่น ซื้ออาหาร ซื้อยา เป็นต้น แต่ท่านนำเงินนั้นไปใช้ผิด วัตถุประสงค์ เช่น ซื้อเหล้าดื่ม ไปเล่นไพ่ เป็นต้น การให้อย่างนี้จะได้บุญหรือไม่ครับ

การที่บุตรให้กับท่านก็ถือว่าได้บุญเต็มเม็ด เต็มหน่วยอยู่แล้ว เพราะท่านเป็นมารดาบิดา ของเรา ได้บุญส่วนที่ ๑ คือการสละมัจฉริยะ ออกจากจิตใจ ได้บุญส่วนที่ ๒ คือ การ ตอบแทนบุญคุณของท่าน แต่มารดาบิดาของ เราเอาเงินนั้นไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ก็ถือว่า ท่านไปสร้างกรรมใหม่ที่ไมดีสำหรับตัวท่านเอง

เพราะฉะนั้น ให้ทำใจว่า เราทำหน้าที่ของ เราคือให้ อย่าไปใส่ใจว่าท่านจะเอาเงินนั้นหรือ สิ่งของนั้นไปทำอะไร เพราะเป็นสิทธิของท่าน แต่ถ้าท่านใช้ปัญญาเป็น เอาไปทำบุญทำกุศล แล้วก็อุทิศบุญมาให้กับเราอีก เราก็ได้บุญเพิ่ม

หรือท่านจะเอาไปดูแลชีวิตตนเองให้มีความสุข ก็ขึ้นอยู่กับท่านจะบริหารทรัพย์นั้นอย่างไร เพราะถ้าเรานึกเสียดายภายหลังว่า เราไม่น่าให้เลย ถ้าเราไม่ให้ท่านก็ไม่เล่นไพ่ หรือท่านจะไม่ทำสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ เราก็คขาด อปรเจตนา บุญของเราก็คลดลง

ลูกบางคนคิดว่า ถ้าให้เงินคุณพ่อคุณแม่ไปแล้ว ท่านจะเอาไปซื้อเหล้าดื่ม ทำให้เสียสุขภาพ เกิดโรคต่างๆ จึงไม่ให้เงินแก่ท่าน อย่างนี้จะเป็นบาปหรือไม่ครับ

ถ้าคิดว่า เราให้เงินแล้วท่านจะไปซื้อเหล้า มาดื่ม ทำให้สุขภาพของท่านเสีย เราก็ไม่ให้เงินทอง แต่ให้สิ่งของอย่างอื่นแทน เพราะเราหวังที่จะดูแล หวังที่จะช่วยรักษาชีวิตของท่าน ซึ่งเป็นการทำบุญที่ประกอบด้วยปัญญา เราก็คหาวิธีการให้อาหารอื่น ที่ท่านจะไม่ต้องดื่ม ถ้าเราให้ด้วยปัญญา ก็ใช้ปัญญาในการให้

ทำบุญสร้างอุโบสถหลังใหญ่ๆ สวยงาม กับ หลังเล็กๆ แต่ใช้ประโยชน์ตามความจำเป็น อย่างไหนได้บุญมากกว่า

ก็บอกยากว่าอย่างไหนจะได้บุญมากกว่ากัน ขึ้นอยู่กับว่า เสนาสนะคืออุโบสถที่เรา บริจาคทรัพย์สร้างขึ้นมา นั้น มีพระสงฆ์ที่มี ศีลจากทิศทั้ง ๔ มาใช้ประโยชน์มากมายขนาด ไหน เพราะทุกครั้งท่านได้มาใช้ประโยชน์จาก อุโบสถ เราก็คได้บุญเพิ่มขึ้นๆ เพราะฉะนั้น จะเป็นหลังเล็กหลังใหญ่ มีความจำเป็นหรือ ไม่มีความจำเป็นก็ตาม ขึ้นอยู่กับการใช้สอย อย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นถาวรทาน ไม่ใช่ว่า ตรงนี้จำเป็นกว่าตรงโน้นไม่จำเป็นกว่า อย่าง นี้เป็นการเอาความคิดของเราเข้าไปจับ เพราะ ฉะนั้น ต้องดูว่าพระสงฆ์ท่านใช้มาก จำนวน กี่องค์ หรือใช้มากมายขนาดไหน ในการทำ สังฆกรรม ต้องดูตรงนี้

วิธีให้ทานที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนามี อย่างไรบ้างครับ

วิธีให้ทานมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับว่าเราจะใช้ วิธีไหนให้ดีที่สุด เช่นวันนี้จะได้นำเอาวิธีการ ให้ทาน ๓ อย่าง คือ **อโณปโยชนทาน** **อโณโมกขทาน** และ**นโรทาน** มาอธิบายตาม ลำดับ

อโณปโยชนทาน ทานที่มองเห็นประโยชน์ แล้วก็ให้ อย่างเช่นมารดาบิดาเลี้ยงดูลูกหลาน ของตนเอง ด้วยหวังว่า เมื่อลูกหลานของเรา เจริญก้าวหน้าแล้ว เราก็คอยู่ในวัยชรา เมื่อถึง เวลานั้นแล้ว ลูกหลานจะดูแลเลี้ยงดูเรา ตอบแทน การที่มารดาบิดาเลี้ยงดูบุตรใน ลักษณะอย่างนี้ ก็เป็นอโณปโยชนทาน อโณ ฉะนั้น แปลว่า หนี้ ปโยชนะ แปลว่า มองเห็น ประโยชน์ ก็หมายถึง ทานที่ให้ในลักษณะที่ เป็นหนี้บุญคุณ ก็คือลูกเป็นหนี้บุญคุณต่อ มารดาบิดา

อโณโมกขทาน ทานที่ทำให้พ้นจากการ เป็นหนี้ ก็คือการทำบุญที่บุตรธิดาทั้งหลายได้เลี้ยงดู มารดาบิดาตอบแทน ในคราวที่ท่านทั้ง ๒ แก่ชราลง ถือว่าเป็นการให้ทานที่ทำให้บุตร ธิดาเหล่านั้นได้เปลื้องหนี้คือพ้นจากการเป็น หนี้บุญคุณมารดาบิดาที่เลี้ยงดูเรามาตนเอง

นโรทาน ทานที่เป็นมูลนิธิของตนเอง คือ ทานที่ถวายแก่พระสงฆ์องค์เจ้าผู้มีศีล เพื่อ ต้องการให้ตนเองมีเสบียงในสังสารวัฏ ก็คือ เกิดชาติหน้าฉันใดก็จะได้เป็นคนมีอยู่มีกินมี ทรัพย์สิ้นเงินทองเรียกว่า ต้องการให้เป็นเสบียง ในสังสารวัฏ

บางคนก็เข้าใจว่าบิดามารดาเลี้ยงดูเรา ถือว่าเป็นหน้าที่ ไม่ถือว่าเป็นการให้ทาน แต่ความจริง การให้ทานนั้น จะให้อย่างไร

ก็ตาม จะให้กับใครก็ตามถือว่าทานทั้งสิ้น เพราะคำว่าทานแปลว่า การให้ ซึ่งการให้ของ มารดาบิดาก็อยู่ในลักษณะของอิมโชนทาน การตอบแทนคุณมารดาบิดาก็อยู่ในลักษณะของอิมโมกขทาน ส่วนการที่เราหวังผลในสังสารวัฏก็คือเกิดภพโตชาติใดก็ขอให้มีในลักษณะอย่างนี้ก็ถือว่าเป็นนิทาน

วิธีทำทาน ๓ อย่าง อีกกลุ่มหนึ่ง คือ **หินทาน มัชฌิมทาน และปณิตทาน**

หินทาน ทานระดับต่ำ คือในขณะที่เราให้ทานนั้น ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ซึ่งเรียกว่า อิทธิบาท ๔ มีกำลังอ่อนมาก ก็คือ ฉันทะ ก็ไม่ได้ตั้งใจจะให้ จิตตะ กระจิต กระใจก็ไม่ไฉนจะมีให้ วิริยะ ความเพียรในการจะให้ก็ไม่ค่อยจะมี วิมังสา ปัญญาก็ไม่ตรึกรตรองดูก่อนว่าจะให้กับใคร ให้อย่างไร

มัชฌิมทาน ทานระดับกลาง คือในขณะที่เราให้ไป อิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา มีกำลังปานกลาง ก็คือ มีความตั้งใจจะให้ มีกระจิตกระใจที่จะให้ มีความเพียรพยายามในการจะให้ และพอมีปัญหาที่จะเลือกให้อยู่บ้าง แต่ไม่ถึงขั้นอุกฤษฏ์

ปณิตทาน ทานระดับสูง คือทานที่ประณีต คือในขณะที่ให้นั้น มีฉันทะอย่างแรงกล้า มีจิตตะอย่างเปี่ยมล้น มีวิริยะในการที่จะทำทานอย่างเต็มที่ และก็มีปัญหาในการเลือกบุคคลเลือกสถานที่ เลือกวัตถุที่จะให้ จะใช้ปัญญาทุกอย่าง

เพราะฉะนั้น เมื่อเราเข้าใจแล้ว เวลาจะให้ทานต้องตั้งใจเรียกว่าเต็มอกเต็มใจ แล้วก็มีความพยายามในการที่จะให้ แล้วก็ใช้ปัญญาในการให้ ถ้าครบเมื่อไร ก็เป็นวิธีการให้ทานที่ดีที่สุด ในวิธี ๓ อย่าง

ทาน ๓ อย่าง ชื่อเหมือนกัน อีกนัยหนึ่ง คือ การให้ทานเพื่อต้องการชื่อเสียง เกียรติยศ อย่างนี้ก็เป็น**หินทาน** ทานระดับต่ำ

การให้ทานเพื่อต้องการมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติก็เป็น**มัชฌิมทาน** ทานระดับกลาง

และการให้ทานถือว่าเป็นวัฒนธรรม ประเพณีของพระอริยะทั้งหลาย พระอริยะเจ้าทั้งหลาย ท่านก็ทำทานในลักษณะอย่างนี้ อย่างนี้ก็เป็น**ปณิตทาน** ทานระดับสูง

ทาน ๓ อย่าง อีกนัยหนึ่ง คือ

การให้ทานที่หวังมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ จัดอยู่ใน**หินทาน** ทานระดับต่ำ

การให้ทานที่หวังสาวกโพธิญาณ ปัจเจกโพธิญาณ ก็เป็น**มัชฌิมทาน** ทานระดับกลาง

และการให้ทานที่หวังสัมมาสัมโพธิญาณ ก็เป็น**ปณิตทาน** ทานระดับสูง

ทาน ๓ อย่าง อีกกลุ่มหนึ่งคือ**ทาสทาน สหายทาน และสามีทาน**

ทาสทาน ทานที่เป็นทาส คือ การให้ทานในลักษณะที่เป็นทาส ได้แก่ การที่เราให้วัตถุสิ่งของที่เราได้อยู่แก่คนที่ เป็นทาสรับใช้ของเรา จะเป็นของของเราก็ตาม แต่ของนั้นเป็นของไม่ค่อยจะดี คือเราเห็นว่าสิ่งของนี้ไม่ดีสำหรับเราแต่จะทิ้งก็เสียดาย จึงเอาไปให้ทาน การให้ในลักษณะอย่างนี้ยังเป็นทาสของตัณหาอยู่ก็ถือว่าเป็นทาสทานทานที่เป็นทาส

สหายทาน ทานที่เป็นสหาย คือ ทานที่เราให้ในลักษณะที่เป็นสหาย ในลักษณะที่มีญาติมิตรของเรามาเยี่ยมมาเยือน แล้วเราก็นำสิ่งของที่สมควรกับเรามาฝากเรา เราเองก็เช่นเดียวกัน ก็นำสิ่งของที่สมควรกับเขานั้น

แหละให้ตอบแทนกับเขา ในลักษณะอย่างนี้ ก็คือให้ในลักษณะสมน้ำสมเนื้อ คนรับก็อยู่ในระดับนี้ ของก็อยู่ในระดับนี้ และเราเองก็มีฐานะอยู่ในระดับนี้เช่นเดียวกัน การให้ลักษณะอย่างนี้ก็เป็นสหายนาน ทานที่เป็นสหายนาน

สามิทาน ทานที่เป็นนาย คือการให้ทาน ในลักษณะที่เป็นเจ้าของ เป็นทานระดับสูงสุด ก็คือการที่เรามีอยู่แค่นี้ ชีวิตของเราใช้แค่นี้ คือของก็ไม่ค่อยดีเท่าไร แต่เวลาเราจะให้ทาน แต่ละที เราต้องหาของดีๆ ดีกว่าที่เรามีอยู่ ดีกว่าที่เราใช้อยู่ ไปให้ทาน บางครั้ง อาหารเราทานแค่นี้ แต่เวลาเราจะทำบุญ เราทำอาหารอย่างดี เสื้อผ้าเราก็ใส่แค่นี้ แต่เวลาเราจะทำบุญเราก็หาเสื้อผ้าอย่างดี ในลักษณะอย่างนี้ก็เป็นสามิทาน ทานที่เป็นนาย

เพราะฉะนั้น ทาน ๓ อย่าง นี้ คือ ทาสทาน ทานที่เป็นทาส หรือสหายนาน เป็นสหายนาน หรือสามิทาน ทานที่เป็นนาย เราจะเลือกอย่างไรก็ใช้ปัญญา เมื่อใช้ปัญญาแล้วเรารู้ว่าการให้อย่างไรให้ผลให้อานิสงส์มาก เราก็เลือกทำในลักษณะอย่างนี้

ยังมีทาน ๓ อย่าง อีกประเภทหนึ่งก็คือ **ทุกกรทาน มหาทาน และสามัญญทาน**

ทุกกรทาน ทานที่ให้ได้อย่างยากเย็น ให้อย่างไรจึงจะเรียกว่าให้ด้วยความยากเย็น คือ บางครั้งเราจะให้วัตถุสิ่งของบางสิ่งบางอย่างที่เรามีอยู่ แต่บางครั้งถ้าเราให้ไปแล้วมันก็ไม่มี จะใช้สอย เพราะถ้าเราให้ไปแล้วเราจะต้องลำบาก ต้องเจ็บเนื้อเจ็บตัว ต้องเจ็บใจ

อย่างเช่น เรามีลูกมีหลานสักคนหนึ่ง การที่จะให้ลูกให้หลานไปเป็นทาน ก็ยากเย็น แสนเข็ญ ซึ่งการที่เรามีอะไรสักอย่างหนึ่ง มีของที่รักที่หวงแหนแล้วเราก็กังการที่จะให้

สิ่งนั้นไป เราจะต้องอาศัยความกล้าหาญ อาศัยจิตใจที่เด็ดเดี่ยวอย่างยิ่งจึงจะให้สิ่งนั้นได้ เพราะฉะนั้น ทานในลักษณะอย่างนี้ก็เป็นทุกกรทาน ทานที่ให้ด้วยความยากเย็น แสนเข็ญ ซึ่งมีตัวอย่างมากมาย เช่น สุขสามเณร

สุขสามเณรในชาติก่อนโน้นได้เคยถวายทานแก่พระปัจเจกพุทธเจ้า คือตนเองกำลังจะทานอาหาร แต่พอดีมีพระปัจเจกพุทธเจ้า มาบิณฑบาต แล้วถ้าถวายไปตนเองก็ไม่มีรับประทานก็คือ ยอมอด แต่ก็ตั้งใจว่า เราเอาบุญแหละ ในลักษณะอย่างนี้ก็คือทำด้วยความยากเย็นแสนเข็ญ

มหาทาน ทานอันยิ่งใหญ่ อย่างเช่นพระเจ้าอโศกมหาราช ได้สร้างวัด ๘๔,๐๐๐ วัด ถวายในพระพุทธศาสนา หรือนางวิสาขา อนาคตบิณฑกเศรษฐิติ ได้สละทรัพย์ของตนเอง จำนวนมากมาย ได้สร้างวัดถวายไว้ในพระพุทธศาสนา เป็นต้น

สามัญญทาน การให้ในลักษณะปกติทั่วๆ ไป ไม่ใช่สิ่งที่ยากเย็นแสนเข็ญ เมื่อมีให้ ไม่มีก็ไม่ให้ มีเท่านั้นก็ให้เท่านั้น

ลักษณะทานอีก ๓ อย่างคือ **ธัมมิกทาน** ทานที่ประกอบด้วยธรรม อย่างเช่น

เราตั้งใจว่าจะถวายแก่พระสงฆ์ พอถึงเวลาพระสงฆ์มาเราก็ถวายแก่พระสงฆ์ ก็เป็นธัมมิกทานสำหรับเรา

หรือเราเอ่ยปากว่าจะถวายแก่เจดีย์ น้อมใจไปจะถวายแก่พระเจดีย์แล้วก็มีโอกาสได้ถวายแก่พระเจดีย์ ก็เป็นธัมมิกทาน

หรือเราตั้งใจแล้วเอ่ยปากว่าจะถวายพระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่ง แล้วก็มีโอกาสได้ถวายแก่

พระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งในลักษณะอย่างนี้ก็เป็นธัมมิกทาน

เพราะฉะนั้น เมื่อเราเข้าใจวิธีให้ทาน ๓ อย่าง แต่ละกลุ่มๆ ดังกล่าวแล้ว ต่อไปนี้ก็จะเข้าไปสู่ทาน ๔ อย่าง ๕ อย่าง เป็นต้นสืบต่อไป

ทาน ๔ อย่าง เป็นต้น มีอรรถาธิบายอย่างไร

ส่วนทาน ๔ อย่างที่มาจากคัมภีร์ต่างๆ เช่น **จีวรทาน** ถวายจีวรเป็นทาน **ปิณฑปาททาน** ถวายอาหารปิณฑปาทเป็นทาน **เสนาสนทาน** สร้างวัดถวายเป็นทาน **สร้างอาคารเสนาสนะ** ถวายเป็นทาน **เภสัชชทาน** ถวายยารักษาโรคเป็นทาน

ในทาน ๔ อย่าง มีจีวรทาน เป็นต้น ดังกล่าวแล้วนั้น ก็เกี่ยวข้องกับทักษิณาวิสุทธิด้วย

ทักษิณาวิสุทธิ ความบริสุทธิ์หมดจดแห่งทักษิณาคือผู้ให้ทานกับผู้รับทาน มี ๔ ข้อ คือ

ข้อที่ ๑ ผู้ถวายเป็นผู้มีศีล มีธรรม แต่ผู้รับเป็นผู้ไม่มีศีล ไม่มีธรรม

ข้อที่ ๒ ผู้รับเป็นผู้มีศีล มีธรรม แต่ผู้ถวายเป็นผู้ไม่มีศีล ไม่มีธรรม

ข้อที่ ๓ ทั้งสองฝ่าย คือทั้งผู้ถวายทั้งผู้รับเป็นผู้ไม่มีศีล ไม่มีธรรม

ข้อที่ ๔ ทั้งสองฝ่าย เป็นผู้มีศีล มีธรรม

เพราะฉะนั้น เมื่อเราไปวัดเพื่อจะถวายสังฆทาน พระท่านจะบอกให้เราสมาทานศีลรับศีลก่อน ทำไม่ละ เพราะต้องการให้โยมได้อานิสงส์มากๆ ก็คือทั้งโยมผู้ให้และพระผู้รับนั้นต่างก็เป็นผู้มีศีล เรียกว่าบริสุทธิ์ทั้งสองฝ่ายเมื่อเป็นเช่นนี้ อานิสงส์ของผู้ให้ก็ได้มาก

อานิสงส์ของผู้รับก็มีมาก เพราะฉะนั้น การที่จะให้หรือจะรับอย่างไรก็ตาม เน้นที่ว่าทั้งผู้ให้และผู้รับเป็นผู้มีศีลก็จะมีอานิสงส์มากนั่นเอง

ทาน ๕ อย่าง มีอรรถาธิบายอย่างไร

๑. อาคันตุกทาน ทานที่ถวายแก่พระ-อาคันตุกะ พระที่มาเยี่ยมเยียน คือพระที่ท่านมาโดยไม่ได้ตั้งใจ อย่างเช่น ช่วงที่พระเถรสอบเสร็จ ท่านก็มาเยี่ยมบ้านโยม เวลาที่ท่านมาเยี่ยมก็เป็นช่วงฉันเพล โยมก็เกิดศรัทธาขึ้นมา ก็ถวายภัตตาหารเพลแก่ท่าน

๒. คมิกทาน ทานที่ถวายแก่พระสงฆ์ผู้เตรียมจะเดินทางไกล เช่น พระท่านสอบเสร็จแล้ว ออกพรรษาแล้ว บอกว่า โยม... อาตมาจะเดินทางไกลไปโน้น จะไปเรียนต่อที่โน้น สถานที่แห่งนั้นๆ โยมก็เตรียมอาหารหรือวัตถุสิ่งใดสิ่งหนึ่งถวายทาน หรือบุคคลผู้เตรียมจะเดินทางเราให้วัตถุ เช่น อุปกรณ์ในการเดินทาง เสบียงในการเดินทาง

๓. คิลานทาน ทานที่ให้แก่พระอาพาธ พระป่วยหรือทานที่ให้แก่ผู้ไม่สบาย หรือคนป่วยตามโรงพยาบาลต่างๆ

๔. ทุพภิกขทาน ทานที่ให้กับผู้ทอดอยาก เช่น คนที่อดอยาก เมื่อเกิดทุพภิกขภัยขึ้นมาแล้ว มีการอดอยากขึ้นมา เราก็ให้ทาน

๕. กาลทาน ทานที่ให้ในช่วงที่เราได้เกี่ยวข้าวใหม่ๆ ทานที่ให้ในช่วงที่ผลไม้ ออกผลใหม่ตามฤดูกาล คือเรานำข้าวใหม่ๆ นำผลไม้ที่เพิ่งออกใหม่ไปถวายแก่พระภิกษุสงฆ์ผู้มีศีล ส่วนตนเองบริโภคภายหลัง หรือบางคนทำงานได้เงินเดือนครั้งแรก ก็เอาเงินนั้นแหละทำบุญกับพระสงฆ์ที่ดี ทำบุญกับมารดาบิดาก็ดี

และยังมีอีก สัปบุริสทาน ซึ่งได้อธิบาย
ก่อนแล้ว ก็คือ

๑. สัทธาทาน การที่เราเชื่อกรรมและผล
ของกรรม ให้ความเชื่อความเลื่อมใส

๒. สักกัจจทาน ให้ทานด้วยความเคารพ
ให้ของที่ประณีต

๓. กาลทาน ให้ทานตามกาล ตามโอกาส

๔. อนุคคทาน ให้เพื่ออนุเคราะห์
สงเคราะห์ผู้รับ ให้ความจิตอนุเคราะห์

๕. อนุปัทจทาน การให้ทานที่ไม่กระทบ
ผู้อื่น เช่น บางครั้งเราจะให้ทานเราก็บอกว่า
คนอื่นให้ไม่เท่าเรา เรายังให้มากกว่าคนอื่นอีก
ถ้าในลักษณะอย่างนี้ก็ไปกระทบคนอื่น

การให้ทานทั้ง ๕ ข้อนั้น แต่ละข้อก็มี
ผลานิสงส์ต่างกัน อย่างเช่น

ให้ด้วยศรัทธาก็จะทำให้เรามีผิวพรรณสวย

ให้ด้วยความเคารพ เราก็จะมีบริวาร เช่น
บริวารของเราอาจจะเป็นภรรยา เป็นลูก
เป็นหลาน เป็นคนใช้ที่อยู่ในบ้านของเราก็จะ
เป็นคนที่เชื่อฟังคำของเรา ใครก็ตามอยากให้
ลูกหลานเชื่อฟังคำของตนเอง เวลาให้ทานก็
อย่าลืมให้ด้วยความเคารพ

ให้ทานตามกาล จะทำให้เราได้ผลที่สมควร
ตามกาล ตามโอกาสตามเวลา เวลาเราต้องการ
สิ่งนี้ผลก็ได้มาโดยอัตโนมัติ ก็คือได้รับอานิสงส์
มากมาย บางครั้ง อานิสงส์ของทานที่เราให้
ไปแล้ว ส่งผลให้เรามารวยตอนแก่ก็มี แต่ถ้า
คนที่ให้กาลทานนี้จะได้รับอานิสงส์มาตั้งแต่
เกิด ก็คือรวยมาตั้งแต่เด็กนั่นเองนี่คืออานิสงส์
ของกาลทาน

ส่วนผู้ที่ให้แบบอนุเคราะห์ จะทำให้ทรัพย์
สมบัติที่เราหาได้นั้น ไม่ถูกภัยพิบัติ ไม่ถูก
ภัยทั้ง ๕ เข้ามาเบียดเบียน ราชภัย โจรภัย
อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย ภัยคือลูกหลาน
ผลาญสมบัติก็จะไม่เข้ามาเบียดเบียน

ต่อไปก็ทานหมวด ๖ ก็คือ ทาน ๖ อย่าง
นำมาจากคัมภีร์พระอภิธรรมก่อน คือ

๑. รูปทาน ให้รูปเป็นทาน ให้ผิวพรรณ
เป็นทาน เช่น เราไปทาสีกาแพงวัด เอาทอง
ไปปิดองค์พระ หรือเราจะเอาเสื้อผ้าไปบริจาค
ให้คนโน้นคนนี้ เอาจิวรไปถวายพระก็ถือว่าเป็น
รูปทาน ให้รูป ให้สีเป็นทาน

๒. สัทททาน ให้เสียงเป็นทาน เช่นใน
ขณะนี้เอาตมาก็กำลังบรรยายก็ถือว่า สัทททาน
ให้เสียงเป็นทานส่วนหนึ่ง เราเอาเสียงของเรา
นี้แหละบอกธรรมะหรือประกาศบอกคุณงาม
ความดีของคนให้ปรากฏ หรือคอยปลูกให้คน
ทำคุณงามความดี คอยเชิญชวนให้คนเข้าวัด
เชิญชวนให้คนทำบุญทำกุศล หรือเป็นอาสา
สมัครใช้เสียงของตนเองให้เป็นประโยชน์แก่
สาธารณชน แม้แต่การถวายกลอง ถวายระฆัง
แก่ทางวัดก็เป็นสัทททาน ในยุคนี้สมัยนี้ก็
ถวายซีดี ถวายเทปธรรมะ ก็เป็นสัทททาน

๓. คันธทาน ให้กลิ่นเป็นทาน เช่น เวลา
เราไปวัด เราไปจุดธูป ธูปมันก็เป็นธูปหอม
ก็เป็นคันธทาน ในขณะที่เอาดอกไม้ไปถวาย
ดอกไม้ก็มีกลิ่นหอม ก็เป็นคันธทาน ถวายสบู่
ก็เป็นคันธทาน

๔. รสทาน ให้รสเป็นทาน ให้อาหาร
สำหรับบริโภคและเครื่องดื่มต่างๆ เช่น การ
ถวายอาหาร น้ำดื่ม น้ำปานะ น้ำผลไม้ต่างๆ
แก่พระสงฆ์ ก็จัดเป็นรสทาน

๕. โภภฏฐัพพทาน ให้การสัมผัสเป็นทาน เช่น ถวายเตียง ตั่ง พัดลม สิ่งของอะไรต่างๆ ที่ทำให้เกิดการสัมผัสในทางที่ดีๆ

๖. ธรรมทาน ให้ธรรมเป็นทาน หรือ การให้ปัญญาเป็นทาน

ทานหมวด ๖ อีกที่หนึ่ง เรียกว่า ทานที่ทำให้กุศลเจริญตลอดกาล เราทำไปแล้ว เราไม่ใช่ได้กุศลเพียงครั้งเดียว กุศลของเราจะได้อต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ทำบุญครั้งเดียว แต่บุญนั้นเป็นนิมิตที่ทำให้เราได้บุญเพิ่มขึ้นทุกวันๆ

๑. อารามโรปทาน การปลูกดอกไม้ถวายพระเจดีย์ การปลูกสวนผลไม้ถวายแก่พระสงฆ์ トラบใดที่ในสวนนั้นดอกไม้ยังงามอยู่ ผลไม้ก็ยังออกอยู่ ยังได้ผลประโยชน์อยู่ ทุกครั้งที่ดอกไม้ออกดอกมาหรือผลไม้ติดลูกมา เราก็ได้บุญเพิ่มขึ้นทุกวันๆ

๒. วนโรปทาน การที่เราถวายเป็นต้นไม้ หรือไปปลูกต้นไม้ถวายวัด ปลูกต้นไม้ถวายวัดก็ได้รับอานิสงส์ก็คือมีร่มเงา เพราะฉะนั้น ทุกครั้งที่มีคนไปอาศัยร่มเงาของต้นไม้ เราก็ได้บุญตลอด เช่นบ้านเราก็นิยมปลูกต้นไม้ในช่วงเข้าพรรษา วันที่ปลูกต้นไม้แห่งชาติ พระที่อยู่ตามชนบท อยู่ตามเขาก็จะนำญาติโยมช่วยกันปลูกต้นไม้ ได้ทั้งบุญและความสามัคคี และทุกครั้งที่ต้นไม้ขึ้นเจริญเติบโต เราก็ได้บุญอยู่ตลอดเวลาที่มีคนไปอยู่ไปอาศัย ไปใช้ประโยชน์

๓. เสตุการทาน การสร้างสะพานให้คนเดินข้ามไปมา ทุกครั้งที่มีการใช้สะพานเราก็ได้บุญ คนนั้นจะเป็นใครก็ตาม ข้ามสะพานของเราด้วยความผาสุก เราก็ได้อานิสงส์ได้บุญตรงนั้นตลอดเวลา เรียกว่าได้บุญถาวร ได้บุญตลอดทุกครั้งที่มีการใช้สอย

๔. ปปาทาน การถวายเป็นทาน ปปาก็คือน้ำประปาหรือน้ำดื่ม การถวายเป็นทาน เช่น ตามชนบทภาคเหนือที่หน้าบ้านของตนเองจะมีหม้อน้ำสำหรับคนเดินผ่านไปมาตักดื่มได้ อย่างนี้เรียกว่าปปาทาน ให้น้ำดื่มแก่สาธารณชน ใครก็ตามได้ไปดื่ม ไปใช้เจ้าของก็ได้บุญตลอดเวลา

๕. อุททปทาน การขุดสระน้ำถวายจะเป็นสระบาดาลหรืออะไรก็แล้วแต่ ขุดไปแล้ว เราก็ถวายแก่พระสงฆ์ ถวายแก่วัด หรือมอบให้เป็นสาธารณสมบัติ ทุกครั้งที่มีคนมาใช้สอยเราก็ได้อานิสงส์ เรียกว่ากุศลเจริญตลอดเวลา

๖. อุบัสสยทาน สร้างศาลา ทำน้ำศาลา ทางเดินขึ้นเจดีย์ เรียกว่า สร้างศาลา สร้างปราสาท สร้างอะไรต่างๆ ที่สาธารณชนเขาไปใช้ตลอดทุกครั้งที่มีคนไปใช้ศาลาทำน้ำก็ดี ทุกครั้งที่มีคนไปใช้ศาลาที่ขึ้นไปสู่เจดีย์ก็ดี เรียกว่าร่มเงาที่เราสร้างเอาไว้มีคนอื่นมาใช้เราก็ได้อานิสงส์อยู่ตลอดเวลา

ทาน ๖ อย่าง เหล่านี้แหละที่ทำให้ผู้ถวายได้อานิสงส์ตลอดเวลา คำอธิบายก็มาจากคัมภีร์หลายคัมภีร์ ก็คือ คัมภีร์สังยุตต-นิกาย พระบาลี อรรถกถา ฎีกา



มุมมอง

พุทธบริษัท

กับ

การปกป้องพระพุทธศาสนา

พุทธสาวิกา

พระพุทธองค์ทรงฝากพระศาสนาไว้กับพุทธบริษัท ๔ คือ พระภิกษุ พระภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา ปัจจุบันไม่มีพระภิกษุณีแล้ว พุทธบริษัทคงเหลือแค่ พระภิกษุ อุบาสก และอุบาสิกา

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว เกิดมาพร้อมหน้าที่ติดตัว นับตั้งแต่ครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยเล็กที่สุดของสังคม

พ่อแม่มีหน้าที่เลี้ยงดูบุตรธิดา สั่งสอนอบรมให้เป็นคนดี บุตรธิดามีหน้าที่กตัญญู กตเวทิต่อพ่อแม่ และเมื่อประกาศตนเป็นศาสนิกใด หน้าที่ที่มากับการประกาศตนนั้น คือ การเรียนรู้เข้าใจศาสนาที่ตนนับถือตามสมควรแก่อัธยาศัย เพื่อนำมาใช้ประพฤติปฏิบัติให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ชีวิตของตน ศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งล้ำค่าสูงสุดในโลก และในจักรวาล ที่พระพุทธองค์ทรงทิ้งไว้ให้เป็นมรดกแก่อนุชนรุ่นหลังให้ได้มีโอกาสพบกับพระนิพพาน หรือความสิ้นทุกข์ หากได้ประพฤติปฏิบัติตามคำสอนที่ทรงฝากไว้ ด้วยเหตุนี้พุทธบริษัทจึงมีหน้าที่ปกป้องคำสอน ปกป้องพระพุทธศาสนาให้บริสุทธิ์ บริบูรณ์สืบต่อไปตราบกาลปาวสาน เพราะธรรมะคือทางออกสุดท้ายของสันติภาพโลก สันติสุขของมวลมนุษยชาติ การปกป้องพระพุทธศาสนาไม่ใช่การรีดรอนสิทธิมนุษยชนของผู้อื่น ในยุคสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราช หลังพุทธกาลประมาณสองร้อยกว่าปี หลังจากพระพุทธองค์ประกาศตนเป็นพุทธมามกะแล้ว

ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างเต็มกำลังความสามารถ ทรงสร้างวัด นับหมื่นแห่ง ปฏิสังขรณ์พุทธศาสนสถาน สังเวชนียสถานครบทั้ง ๔ แห่งโปรดเกล้าฯ ให้ทำศิลาจารึกบันทึกพระราชกรณียกิจ และเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ไว้เป็นจำนวนมาก แม้เวลาจะผ่านไปสองพันกว่าปี ต่อมาเมื่อนักโบราณคดีชาวอังกฤษ คือ ท่านลอร์ดคันทันนิ่งแฮม ขุดค้นพบ และให้ผู้เชี่ยวชาญถอดความออกมาเป็นภาษาอังกฤษ ต่อมาได้ตีพิมพ์เป็นหนังสือ ซึ่งพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้แปลหนังสือเล่มนี้ไว้ตั้งแต่ทำงานที่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อประมาณ ๕๐ ปีที่แล้ว ชื่อว่า ‘จารึกอโศก’ เป็นหนังสือที่ได้รับการพิมพ์หลายครั้ง เพราะเนื้อหาสามารถนำมาเป็นคัมภีร์สอนเกี่ยวกับการปกครอง และการปกป้องพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี



นอกจากงานข้างต้นแล้ว พระองค์ยังทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีการสังคายนาพระไตรปิฎก กำจัดอรรถกถาที่ปลอมเข้ามาอยู่ในพระพุทธศาสนาเพื่อแสวงหาลาภสักการะ ทรงนิมนต์ให้พระโมคคัลลิตบุตรติสสะเถระ ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นพระอรหันต์ ทำการชำระพระสงฆ์ในราชอาณาจักรขณะนั้น โดยเปิดสอบความรู้ทางพระธรรมวินัย หากผู้ใดสอบตก (มีความเห็นผิด) ก็จะได้รับผ้าขาวให้เปลี่ยนแทนจีวร

ในกรณีนี้ มีนักวิชาการบางคนเขียนบทความโจมตีการกระทำของพระเจ้าอโศกว่า ลิดรอนสิทธิมนุษยชน ใครมีความเชื่อไม่ตรงกับพระไตรปิฎกเป็นจับสึกทุกรายไป ด้วยเหตุที่โดนเยี่ยงนี้ ลัทธิหายานจึงเกิดขึ้น แพร่หลายกระจัดกระจายไปในดินแดนที่ห่างไกลออกไป จนกระทั่งกลายเป็นว่ามีศาสนิกมากกว่าเถรวาทเสียอีก

ในประเด็นนี้ใครจะคิดอย่างไร ก็ขอให้เป็นสิทธิส่วนบุคคล แต่สำหรับผู้เขียนแล้ว เห็นด้วยกับสิ่งที่พระเจ้าอโศกทรงกระทำเพื่อพระพุทธศาสนาเถรวาท ยังสำนึกถึงพระคุณของพระองค์อยู่เสมอว่า ถ้าพระองค์ไม่ทำอย่างนั้น พระพุทธศาสนาเถรวาทอาจผิดเพี้ยน คลาดเคลื่อนไปสักเพียงไหน และคนรุ่นเราจะได้ศึกษาคำสอนที่แท้จริงของพระพุทธเจ้าละหรือ คุณูปการที่ยิ่งใหญ่อีกหนึ่งเรื่องหนึ่งที่ขอบันทึกไว้ในบทความนี้ด้วยคือ

การที่พระเจ้าอโศกทรงส่งสมณทูต ๙ สายไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาเถรวาทแบบดั้งเดิม

สายที่สำคัญที่สุดสำหรับพระพุทธศาสนาเถรวาทในปัจจุบัน คือ สายของพระมหินทเถระ และพระสังฆมิตตาเถรี (ซึ่งเป็นพระโอรสและพระราชธิดาในพระเจ้าอโศก) ผู้

อัญเชิญพระพุทธรูปไปประดิษฐานไว้ ณ เกาะลังกา

อีกสายหนึ่ง คือ พระโสณะ และพระอุตตระ ที่เดินทางมายังสุวรรณภูมิ และได้ทำให้ดินแดนแห่งนี้มีพระพุทธศาสนาเถรวาทประดิษฐานอย่างมั่นคงสืบต่อมาจวบจนปัจจุบันนี้คือน้ำพระทัยของพระเจ้าอโศกที่มีต่อสิ่งที่พระองค์นับถือศรัทธา เป็นแบบอย่างของอุบาสกที่ดีเลิศ เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดตัวอย่างหนึ่ง พระองค์ทรงเป็นผู้ที่มีพระราชอำนาจมากมายยิ่งใหญ่มาก แต่มิได้แปลว่าพุทธบริษัทที่ไม่ได้มีอำนาจอย่างพระองค์ จะทำอะไรไม่ได้ เพราะหากมีใจศรัทธาแล้ว ย่อมทำสิ่งที่ดีให้กับพระพุทธศาสนาตามกำลังของตนได้เช่นกัน

ตัวอย่างการปกป้องพระพุทธศาสนาที่เห็นได้ชัดกรณีหนึ่ง คือ กรณีที่สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวร ณ แห่งวัดบวรนิเวศ ทรงชำระอธิกรณ์ เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย และทรงตัดสินให้เป็นปาราชิก โดยมีหลักฐานปรากฏเป็นพระลิขิตแสดงคำตัดสินนั้น และเมื่อมหาเถรสมาคมไม่ได้ทำตามคำตัดสิน พระองค์ก็ไม่ทรงเข้าประชุมมหาเถรสมาคมอีกเลย จนกระทั่งสิ้นพระชนม์ เพราะทรงถือว่า พระองค์ทำหน้าที่ในฐานะสังฆนายกแล้ว หากใครไม่เชื่อ หรือไม่ประพฤติตาม พระองค์ก็ไม่สามารถร่วมสังฆกรรมไปกับท่านเหล่านั้นได้ พระเถระผู้ใหญ่อย่าง พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ซึ่งมีปกติเป็นพระภิกษุที่เรียบร้อยงดงาม ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอำนาจการปกครอง มุ่งทำงานด้านวิชาการเป็นหลัก เมื่อเกิดวิกฤติพระศาสนาในบ้านเมือง ท่านก็แสดงองค์เขียนบทความวิชาการเพื่อชี้แจงแสดงความถูกต้องอย่างตรงไปตรงมา ไม่หวั่นเกรง

อิทธิพลใดๆ ท่านเคยกล่าวว่า ท่านไม่ได้มุ่งทำลายใคร มุ่งแสดงความจริง ความถูกต้องตามหน้าที่ของพระภิกษุรูปหนึ่ง

เรื่องราว นี้ ที่ประเทศเมียนมาร์เพื่อนบ้านของเรา ได้เกิดขบวนการ ๙๖๙ นำโดยพระวีรทู หรือเรียกกันในภาษาเมียนมาร์ว่า อะชิน วีรทู (พระภิกษุวีรทู) พระนักเคลื่อนไหวที่มีบทบาทสำคัญในการต่อต้านมุสลิม รวมไปถึงพวกโรฮิงญา ในประเทศเมียนมาร์ ทำให้พวกโรฮิงญาจำนวนมากอพยพลี้ภัยไปยังประเทศอื่นๆ เป็นข่าวโด่งดังไปทั่วโลก มีข่าวออกทั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์ BBC หนังสือพิมพ์ New York Time โดยขนานนาม อะชิน วีรทู ว่าเป็น Buddhist Binladen นิตยสาร Time ฉบับเอเชีย ได้นำรูปและเรื่องของ อะชิน วีรทู ขึ้นปก พาดหัวว่า Buddhist Terror



องค์การสหประชาชาติได้ส่งเจ้าหน้าที่มาเจรจาไกล่เกลี่ยหาทางประนีประนอมชาวพุทธเมียนมาร์ กับชาวมุสลิม ให้อยู่ร่วมกันอย่าง

สันติ แต่ก็ถูกอะชิน วีรทู ตอกกลับไปอย่างรุนแรง อ้างถึงความชอบธรรมของตนที่จะขับไล่พวกโรฮิงจา* เพราะพวกนี้เป็นชาวมุสลิมที่ประเทศอังกฤษสมัยยุคอาณานิคมส่งมาอยู่ที่ประเทศเมียนมาร์ ไม่ได้เป็นชนเผ่าที่มีอยู่แต่เดิม และพวกนี้ขยายเผ่าพันธุ์รวดเร็วมาก จนอาจเป็นภัยแก่ชนชาวเมียนมาร์เองในที่สุด อะชิน วีรทู ได้ดำเนินการปกป้องพระพุทธศาสนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

ในที่สุด ด้วยความมุ่งมั่น ด้วยความเอาจริงเอาจัง ด้วยพลังของกลุ่มชาวพุทธเมียนมาร์ ได้ผลักดันให้รัฐบาลออกกฎหมายเพื่อปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนาได้สำเร็จ มีชาวพุทธและพระสงฆ์มาร่วมชุมนุมกว่า ๓๐,๐๐๐ ชีวิต ที่นครย่างกุ้ง โดยมีอะชิน วีรทู เป็นผู้นำการปราศรัยประกาศชัยชนะที่รัฐบาลได้ผ่านกฎหมายต่อไปนี้

๑. กฎหมายว่าด้วยการควบคุมประชากร
๒. กฎหมายการเปลี่ยนศาสนา มิให้ชาวพุทธเปลี่ยนเป็นอิสลาม
๓. กฎหมายการมีคู่สมรสเพียงคนเดียว รักเดียวใจเดียว
๔. กฎหมายที่ห้ามหญิงชาวพุทธแต่งงานกับชายชาวมุสลิม

กฎหมายทั้ง ๔ ข้อ หากนำมาเปรียบเทียบกับหลักศาสนาอิสลามที่มีสถานะเป็นกฎหมายศาสนา เช่น ห้ามหญิงมุสลิมเปลี่ยนเป็นศาสนาอื่น หากชายศาสนาอื่นแต่งงานข้ามศาสนา ต้องเข้าอิสลามเท่านั้น การมีบุตรได้ไม่จำกัด

* ราชบัณฑิตฯ กอ.รมน. ให้ใช้ “โรฮิงจา” แทน “โรฮิงญา”

บุตรต้องเป็นอิสลาม ชายมุสลิมสามารถมีภรรยาได้ถึง ๔ คน การบัญญัติกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นการคุ้มครองศาสนาและเผ่าพันธุ์ของเมียนมาร์ โดยการให้ความสำคัญประชากรเมียนมาร์ ส่วนใหญ่ที่เป็นชาวพุทธ การประกาศความสำเร็จดังกล่าว ย่อมแสดงให้เห็นถึงความพร้อมใจของทั้งฝ่ายรัฐบาลทหารและประชาชน ส่วนใหญ่ที่นับถือพระพุทธศาสนา และมองไปถึงอนาคตสิทธิของชาวพุทธในเมียนมาร์ที่อาจจะเสียเปรียบแก่หลักศาสนาของชาวมุสลิม ถึงแม้ว่าหลังการผ่านกฎหมายฉบับดังกล่าว จะถูกองค์กรสิทธิมนุษยชนออกมาเคลื่อนไหวคัดค้าน แต่หาก

พิจารณาด้วยเหตุและผลแล้ว นี่คือการปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนาให้มีความมั่นคงปลอดภัย ไม่ถูกกลืนปนเปไปกับศาสนาอื่น ไม่ใช่แต่อิสลามเท่านั้น ดังที่กล่าวไว้ในข้างต้นของบทความนี้ ว่า พระพุทธศาสนาเป็นสิ่งมีค่าสูงสุด อันประมาณมิได้ เมื่อเราประกาศตนว่าเป็นพุทธมามกะ ก็ย่อมมีหน้าที่ติดตามมาด้วยนั่นก็คือ การปกป้องพระพุทธศาสนา รักษาไว้ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์สืบต่อไปในอนาคตข้างหน้า ชั่วลูกชั่วหลาน ดังเช่นบรรพบุรุษของเราได้ส่งต่อมาให้เรา งานนี้แม้จะต้องสละชีวิตก็สมควรอย่างยิ่งที่จะยินยอม



ทักษะ

บวช รัฐบาล

ธีรปัญญา

รอบหลายปีที่ผ่านมา ได้ยินแต่คนเบื่อ รัฐบาล ที่หนักหนอยกั้บรัฐบาล จริงๆ ก็น่า เห็นใจรัฐบาลอยู่เหมือนกันที่ไม่รู้จะทำอย่างไร ให้เป็นที่ถูกใจของทุกๆ คนได้ ฉบับนี้จึงขอ เขียนเรื่อง “บวชรัฐบาล” แทน หวังว่าจะ ทำให้คนเลิกเบื่อเลิกบ่นแล้วหันไปสนใจอะไร ใหม่ๆ กันบ้าง (เช่น ช่วยกันรณรงค์ค่านิยม “บวชก่อนบริหาร บ้านเมืองไม่วอดวาย” เป็นต้น (จริงๆ แล้ว ผู้อ่านจะเลือกใส่คำอื่น ที่ลงท้ายด้วย ...าย ได้ตามชอบใจ แต่เป็น วารสารของวัดก็ได้แค่นี้)) จะเล่าเรื่องหนึ่ง ให้ฟัง เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงในสมัย พุทธกาล ๒๕๐๐ กว่าปีมาแล้ว...

มีชายหนุ่มผู้เกิดในตระกูลสูงศักดิ์ ใน เมืองที่มั่งคั่งแห่งหนึ่ง เขาเป็นทายาทสุดที่รัก เพียงคนเดียวของตระกูล ตอนเด็กๆ ได้รับการทะนุถนอมอย่างดี ได้รับการศึกษาที่ดีที่สุด ที่จะพึงได้ในเมืองนั้น คนในตระกูลของเขาเป็น นักการเมืองที่เฟื่องรบรวมประเทศจากการ แดกแยกให้กลับมาเป็นปึกแผ่นอีกครั้งหนึ่ง เขาจึงเป็นความหวังที่จะเป็นรัฐบาลต่อไปใน อนาคต เพื่อความแน่นอนพ่อแม่จึงตั้งชื่อเขา ว่า “รัฐบาล” เสียเลย (ภาษาบาลีแปลว่า : ผู้รักษารัฐ) วันหนึ่งพระพุทธเจ้าเสด็จไปเยือน เมืองนั้น เขาได้ยินกิตติศัพท์ เป็นต้นว่า “อติปิโส ภควา อรหัง สัมมา สัมพุทธโธ... ภควาติ” เป็นต้นแล้วเกิดศรัทธา จึงได้ติดตาม

ชาวเมืองมาเข้าเฝ้า ครั้นพอได้ฟังพระธรรม เทศนาของพระผู้มีพระภาคเจ้าเพียงครั้งเดียว เท่านั้น ก็เกิดความประทับใจ และคิดได้ว่า การครองเรือนนั้นจะปฏิบัติธรรมให้บริสุทธิ์ ฝุดฝ่องโดยส่วนเดียวทำได้ยาก จึงทูลขอบวช จากพระศาสดา พระองค์จึงตรัสให้ไปขออนุญาต พ่อแม่ก่อน รัฐบาลกลับไปอ้อนวอนขอบวช จากพ่อแม่ แต่ก็ไม่มีใครเห็นด้วย รัฐบาลอยาก บวชมากจนถึงกับจะยอมอดอาหารตายถ้าไม่ ได้บวช สุดท้ายพ่อแม่ก็ต้องยอม เพราะเหตุ นั้นพระพุทธองค์จึงทรงยกย่องท่านว่าเป็น พระสาวกผู้เลิศในการออกบวชด้วยศรัทธา

ท่านบวชแล้วก็ตั้งใจปฏิบัติขัตเถลา จนได้ บรรลุกิจสูงสุดในพระศาสนา คือได้บรรลุเป็น พระอรหันต์ในที่สุด หลังจากนั้นพระรัฐบาล ก็ได้เดินทางกลับไปเมืองของท่าน และได้ไป จาริกบิณฑบาตที่ละแวกบ้านเพื่อเป็นการ สงเคราะห์หมู่ญาติ แรกๆ ไม่มีใครจำท่านได้ ท่านจึงต้องไปยืมรอกนมเกาค้างคินที่สาวใช้ใน บ้านท่านกำลังนำมาทิ้ง แต่สาวใช้จำท่านได้ จึงได้ไปบอกต่อพ่อแม่ท่าน ในวันรุ่งขึ้น ความ ที่พ่อแม่อยากให้ท่านกลับมาครองเรือนอีก จึงตกแต่งภรรยาเก่าของท่าน และนำทรัพย์สิน สมบัติของตระกูลมากองไว้ให้ท่านเห็น แต่ก็ ไม่สามารถทำให้ท่านยินดีในโลกียสมบัติ เหล่านั้นได้ เพราะท่านได้โลกุตตรสมบัติที่ ละเอียดประณีตและแน่นอนยิ่งกว่า ท่านได้

เทศน์สั่งสอนโปรดญาติโยมพอสมควรแล้ว ก็กลับมาพักผ่อนในอุทยาน พระเจ้าโกรัพะยะซึ่งได้ยนิทตติศัพท์ในการออกบวชของท่านมานาน จึงได้เสด็จมาพบปะสนทนากับท่านที่นั่น เริ่มจากพระเจ้าโกรัพะยะ สงสัยว่าท่านมาบวชทำไม ทั้งๆ ที่ท่านยังหนุ่มแน่น แข็งแรง มีทรัพย์สินสมบัติญาติบริวารชนมากมาย มีอนาคตสดใส ไม่น่าจะมาบวช ส่วนใหญ่แล้วคนที่จะมาบวช ก็เพราะความเสื่อมอย่างใดอย่างหนึ่งใน ๔ อย่าง คือ ไม่เสื่อมเพราะชรา ก็เสื่อมเพราะความเจ็บไข้ หรือไม่ก็เสื่อมจากโรคทรัพย์ หรือ เสื่อมจากญาติ

พระรัฐบาลได้ตอบพระราชาไปว่าพระพุทเจ้าได้ตรัส อัมมุตเตส ๔ คือ ๑) อุ-นิยติ โลโก อทุโร โลโกอันชรา นำเข้าไปไม่ยั่งยืน ๒) อตาณ โลโก อนภิสสร โลโกไม่มีอะไรต้านทานจากความเจ็บป่วย ไม่เป็นใหญ่ ๓) อสสโก โลโก, สพุพิ ปหายคณนียิ โลโกไม่ใช่ของของตน เพราะทุกคนจำต้องละทิ้งสิ่งทั้งปวงไป ด้วยอำนาจของความตาย ๔) อุโน โลโก อติโต ตณหาทาโส โลโกพร่องอยู่เป็นนิจ ไม่มีอิม เป็นทาสของตัณหา คือความดิ้นรน ทะยานอยาก และได้ยกตัวอย่างมาให้เห็นประกอบจนพระราชาเข้าใจ

สรุปว่าท่านก็ได้อาศัยความเข้าใจใน อัมมุตเตส ๔ ข้อ นี้แหละจึงได้ออกบวช แล้วท่านก็กล่าวความรู้สึกของท่านออกมาเป็นพระคาถาซึ่งไพเราะกินใจมาก (ผู้อ่านสามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน พระสูตรต้นตปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาฯ มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสกั หน้าที่ ๓๗๐ ข้อที่ ๓๐๗)

ในบทความนี้ เพื่อที่จะคงรูปแบบของคาถาเอาไว้ จึงขอโอกาสแต่งเป็นกลอนเทียบคาถาต่อคาถา เวลาอ่านขอให้อ่านออกเสียงเฉพาะบาลีให้ได้ทำนองก่อน แล้วจึงค่อยอ่านคำแปล ซึ่งแม้ว่าจะไม่สามารถถ่ายทอดความไพเราะและอรรถะในเชิงภาษาเดิมได้ทั้งหมด แต่ก็ยังเป็นอีกความพยายามหนึ่งที่หวังจะจุดประกายความประทับใจในบทธรรมกวีให้แก่ท่านผู้อ่าน เมื่อจะสนใจศึกษาภาษาบาลีเพิ่มขึ้นเพื่อที่จะนำไปปฏิบัติต่อให้ถูกต้อง ทำดีที่สุดแล้ว ถ้ายังไม่ได้ปัญญาเข้าใจว่าท่านรัฐบาลออกบวชทำไม แต่อย่างน้อยถ้าได้ศรัทธาหลังจากอ่านเรื่อง “บวชรัฐบาล” แล้ว คิดจะ “ตามรัฐบาลไปบวช” บ้าง ก็คงจะดีไม่น้อย ศาสนายังต้องการคนแบบท่านรัฐบาลอยู่อีกมาก หากอยากคืนความสุขและความสงบกลับมาให้กับบ้านเมืองของเรา.



รัฐपालคาถา

หันทะ มะย้ง รัฐฐะปาละคาถาโย ภาณามะ เส

- | | |
|---|---|
| ๑. ปัสสามิ โลเก สระระเน มะนุสเส
ลุทธา ระนัง สันนิจะย้ง กะโรนติ | ลัทธานะ วิตตัง นะ ทะทนต์ติ โมหา
ภียโย จะ กามะ อะภิปัตถะยนต์ติ |
| ๒. ราชา ปะสัยหะ ปะฐะวิง วิชิต์วา
โอรัง สะมุททัสสะ อะติตตะรุโป | สะสาคะรันตัง มะหิมาวะสันโต
ปารัง สะมุททัสสะปิ ปัตถะเยถะ |
| ๓. ราชา จะ อัญญะ จะ พะหุ มะนุสสา
อุณาวะ หุต์วานะ ชะหันทิ เทหัง | อะวีตะตัญหา มะระณัง อุเปนติ
กามะหิ โลกัมหิ นะหัตถิ ติตติ |
| ๔. กัณฑ์นติ นัง ญาติ ปะกัรียะ เกเส
วัตถะเน นัง ปารุตัง นีหะริต์วา | อะโห วะตะโน อะมะราติ จาหุ
จิตัง สะมาทายะ ตะโต ชะหันทิ |
| ๕. โส ชัยหะติ สุละหิ ตุชชะมาโน
นะ มียะมะนัสสะ ภาวันติ ตาณา | เอเกนะ วัตถะเนะ ปะหายะ โภเค
ญาตี จะ มิตตา อะถะ วา สะหายา |
| ๖. ทายาทะกา ตัสสะ ระนัง หารันติ
นะ มียะมะนัง ระนะมันเวติ กิญจิ | สัตโต ปะนะ คัจฉะติ เยนะ กัมมัง
ปุตตา จะ ทารา จะ ระนัญจะ รัฐฐัง |
| ๗. นะ ทีฆัง आयุง ละภะเต ระเนนะ
อัปปะกัญจิทัง ชีวีตะมาหุ ธีรา | นะ จาปิ วิตเตนะ ชะรัง วิหันทิ
อัสสัสสะตัง วิปะริณามะธัมมัง |
| ๘. อัชฌา ทะลิตทา จะ ผุสันทิ ผัสสัง
พาโล ทิ พาล์ยา ะระธิโตวะ เสติ | พาโล จะ ธีโร จะ ตะเถวะ ผุญ्ञุ
ธีโร จะ นะ เวระติ ผัสสะผุญ्ञุ |
| ๙. ตัสมา ทิ ปัญญา ะ ระเนนะ เสโย
อัปโยสิตัตตา ทิ ภาวะภาวะสุ | ยายะ โวสานะมิธาธิคัจฉะติ
ปาปาณี กัมมานิ กะโรนติ โมหา |
| ๑๐. อุเปติ คัพภัญจะ ปะรัญจะ โลกัง
ตัสสัปปะปัญญะ อะภิสัททะหันทโต | สังสาระมาปัชชะ ปะรัมปะรายะ
อุเปติ คัพภัญจะ ปะรัญจะ โลกัง |
| ๑๑. โจโร ยถา สันธิมุเข คะหิโต
เอวัง ปะชา เปจจะ ปะรัมหิ โลเก | สะกัมมุนา ทัณญะติ ปาปะธัมโม
สะกัมมุนา ทัณญะติ ปาปะธัมโม |
| ๑๒. กามา ทิ จิต์รา มะธูรา มะโนระมา
อาทีนะวัง กามะคุณะสุ ทิส์วา | วิรูปะรุเปนะ มะเถนติ จิตตัง
ตัสมาหัง ปัพพะชิโตมฺหิ ราชะ |
| ๑๓. ทุมปิพะลาณีวะ ปะตันทิ มาณะวา
เอตัมปิ ทิส์วา ปัพพะชิโตมฺหิ ราชะ | ทะหะราจะ วุชฌาจะ สะรีระภทา
อะปัณณะกััง สามัญญะเมวะ เสโยติฯ |

คำแปล รัชกาลศกษา

พระเจ้าโกรัพยะ:

พระราชชาติธกษณ รัชบณลหนุ่ม
บ้นกัรยว ท่นมป้วย ม่ชร

ท่นกัลตคกลุ่ม ส้งด ให้อัดทน
ม่นน้ตค ค้กษณล้ บวชท่ม?

พระรัชบณล:

๑. ฉ่นเห็นคน บนลนคนี้ ท่มทรพย
ย้งสะสม ม่มบรททอ เออย้งไป
๒. ม่มรชช รบมอ อณนคจกร
ผ่นผ่นด่น กว้งใหญ่ ม่มพอกม
๓. เห็นรชช มนุษย่นน้ เป็นอนมก
ย้งพร้งอยู่ ท้เจยว ก้เทยวไป
๔. น้ตนอง ถอง-อก และชกท้ว
เหลอเพยงผ้ ผ่นเดยว เป็นเดยวตม
๕. ท้งภคค ท้งทลย วก้ภยทล้ง
ณตมถมทร สนทเอง ย้งต้งจร
๖. ทยททเจ้ ปรอดก่ง แย้งมรดก
ทรพยส้กนด ม่มตด ตมต้วแล
๗. ก้ทรพยหรือ ช้อมฤ- ตยุดได้
ปรชญว่ เพยงน้อยนด ชวทววง
๘. ท้งยคคต ม้จน ทนสมผ้ส
แตพอลเพลน รบปรุง สะดุงภย
๙. ปญญาเหวย ท่นเออยค อย้งกว่ทรพย
เพรชม่มได้ ปญญา จ้งพจร
๑๐. เข้อดอู้ คู้เกด เตลตเดยอ
อ่นปญญา เข้อรบ ก้กัลบกलय
๑๑. ด้งจรล้ก จบได้ คคทนงเข
ทบต่นน้ ม่มดก ย้งพอกพน
๑๒. โอ้กมเอย เคยจ้อง ให้อ้องจต
เพรชเห็นทช แทงกม น้อย้งไร
๑๓. ผลม้ สุกงอม ก้พร้อมทล่น
ค้กัลบสूं สนมญ ท้งย้งน

ย้งยดจบ แ่นอยู่ ม่มรู้ให้
ม้จตจ ร้อนเรอ ผेट้วยกม
ก้บพก เพยงผ่น สคสรสม
หมยรुकข้ม อ้กพก สมุทรกล
ม่มหมดอยค ก้ท้งร้ง ลงบ้งม?
นลนคใหญ่ คอรได้ล้ม จะอ้มกม
ณตมถมทรท้ว กรตร้ง ปรคองหม
ก่อนเพลนงลม ลुकหม้ นลนงอน
กรคดुकย้ง แตกบณ บนถ่นชอน
คอรเลอผ่น ผ่นได้ ม่มตยแล
ต้วก้ตค ตมกรม ท้ท่มท้
บุดรเมยม่ม ผ่นด่น ต้องท้งววง
สมบตชไร้ ถุททำ ชรชววง
ไปตมรวง เปลย่นแปร ก้เจบตย
พอลบ้นชต หมूस้ต้ว กรทบทลย
บ้นชตคลย จม่น บ่นคลน
เป็นยอดดบ ทุกช้ได้ ชวถยถน
เทยวเดอดร้อน ทคกรม น้อบย
ค้บคลนเลอ ย้งสร เน่นนนทลย
ลงอบย ตมไป ให้อคอร
กรมตเรอ ท่มว้ ม่มทอยสุญ
เป็นเช้อมุล มอมเรอ เมอต่อไป
ทลคชนด เข้ย่ม ท่มจตทว
ชอสุขน บรพชต เออจตค้น
สุดท้ยคน ไทนหรือ จะต้อผ่น
ม่มแปรอื่น ชอเป็นพระ ส้บสมถงงม

๑๔. สัทธาयाหัง ปัพพะชิตโต
อะวัชชา มัยหัง ปัพพัชชา
๑๕. กามะ อาทิตตะโต ทิสฺสวา
คัพพะโวกกันติโต ทุกขัง
๑๖. เอตะมาทีนะวัง ญัตฺตวา
โสหัง วิทฺโธ ตะทา สันโต
๑๗. ปะริจิญโญ มะยา สัตถา
โอหิตโต คะรุโก ภาโร
๑๘. ยัสสตัถายะ ปัพพะชิตโต
โส เม อตฺถโถ อะนุปปัตโต

๑๔. เราบวช ด้วยศรัทธา
บรรพชา พิสุทธิ์ข้าว
๑๕. เห็นเงินทอง ดุจอาวุธ
เห็นครรภ คือทุกข์ภัย
๑๖. เห็นโทษ ดั่งนี้ชัด
อาสวะสิ้น ไม่คืนร้อน
๑๗. ภาระหนัก สลัดแล้ว
๑๘. ลุประโยชน์ แห่งบรรพชา

- อุเปโต ชินะสาสะเน
อะนะโณ ญญชามิ โภชะนัง ฯ
ชาตะรูปานิ สัตถะโต
นิระเยสุ มะหัพพะยัง ฯ
สังเวคัง อะละภิง ตะทา
สัมปัตโต อาสะวักขะยัง ฯ
กะตัง พุทธัสสะ สาสะนัง
ภะวะเนตติ สะมุหะตา ฯ
อะคาร์สฺมานะคาริยัง
สัพพะสังโยชะนักรุชโยติ ฯ

- ในศาสนา พระชินเจ้า
บริโภคข้าว หมดหนี้ใคร
เห็นกามลูก เป็นก้อนไฟ
นรกไหม้ เหมือนเรือนนอน
บวชปฏิบัติ ตัดลูกศร
สุดคำสอน พระศาสดา
พ้นบ่วง แคล้วจากตัณหา
สังโยชน์ข้าฯ หมดสิ้นเอย ฯ



กลอนแปด จาก จากแดง

กระแสน้ำ ๒๖๓๖



ในสมัยพุทธกาลเวลาผู้ใดฟังพระธรรมเทศนาแล้วเกิดศรัทธาและความเข้าใจ จะเข้าไปกราบพระพุทธรูปแล้วเอ่ยคำเหล่านี้เป็นภาษาบาลี เพื่อเป็นการประกาศตนเป็นพุทธมามกะ

อะภิกขันตัง ภันเต ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ภาชิตของพระองค์แจ่มแจ้งนัก

อะภิกขันตัง ภันเต ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ภาชิตของพระองค์แจ่มแจ้งนัก

เสยยะถาปิ ภันเต เปรียบเหมือน

นิกกุขชิตัง วา อุกกุขเขยยะ บุคคลหงายของที่คว่ำ

ปะฏิจฉันนัง วา วิวะเรยยะ เปิดของที่ปิด

มุฬุหัสสะ วา มัคคัง อาจิกเขยยะ บอกทางแก่คนหลงทาง

อันธกาเร วา เตละปัสโซตัง ธาเรยยะ จักขุมนโต รูปานิ ทักขันตีติ

หรือส่องประทีปในที่มืดด้วยคิดว่า ผู้มีจักขุจักเห็นรูปดังนี้ ฉันใด

เอวะเมวะ ณะคะวะตา อะเนกะปะริยาเยนะ ธัมโม ปะกาสิโต

พระผู้มีพระภาคทรงประกาศธรรมโดยอเนกปริยาย ฉะนั้นเหมือนกัน

เอสาหัง ภันเต ณะคะวันตัง สระระณัง คัจฉามิ ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์นี้ขอถึงพระผู้มีพระภาค พระธรรม และพระภิกษุสงฆ์ เป็นสรณะ

อุปาสะกัง มัง ณะคะวา ธาเรตุ อัสชัตคเค ปาณูเปตัง สระระณังคะตันติ

ขอพระผู้มีพระภาคจงทรงจำข้าพระองค์ว่าเป็นอุบาสกผู้ถึงสรณะตลอดชีวิต ตั้งแต่วັນนี้เป็นต้นไป

พทธี สรรณั คัจฉามิ

ธรรมนี้มี อรรถาธิบาย ไทเพราะยัง
มีหลายแง่ หลายกระบวน ขวนให้ยล
เปรียบบุคคล ผู้หงาย ของที่คว่ำ
บอกหนทาง แก่คน หลงทางไกล
ธรรมของพระ ผู้มี พระภาคเจ้า
ขอลงแก้ว สำนัประการ เป็นครรรลอง

เพราะจริง ตรัสไว้ ในเหตุผล
ปฏิบัติเป็น เห็นในตน ก็เลศไกล
เปิดของอำ- พรางขัด ที่ปิดไว้
จุดตะเกียง ตามไฟ ใ้ให้มอง
สักสากว พราวใส ไม่มีส่อง
ที่ฟังของ ข้าพระองค์ ตลอดไป

คาถาพระสารีบุตร*

ในพระไตรปิฎก มีสิ่งที่พระสารีบุตรธรรมเสนาบดีได้สอนไว้มากมายรองลงมาจากพระพุทธเจ้า ท่านมักจะเก็บเด็กๆ ที่ด้อยโอกาสให้ได้มาบวชและคอยเป็นห่วงเป็นใยดูแลเสมือนแม่ผู้ให้กำเนิด เมื่อพระภิกษุรูปใดไปกราบทูลลาพระผู้มีพระภาคเจ้า ก่อนที่จะไปหาที่วิเวกปฏิบัติ พระองค์จะตรัสถามเสมอว่าไปลาพระสารีบุตรแล้วหรือยัง ถ้ายัง ก็จะทรงแนะนำให้ไปหาพระสารีบุตรเสียก่อนทุกครั้ง ทั้งนี้ก็เพื่อจะได้ข้อคิดและวิธีปฏิบัติที่แยกคายจากท่าน แม้แนวทางการที่พระมหากัสสปะเถระจัดหมวดหมู่ เพื่อการทำสังคายนา ก็ได้รูปแบบมาจากท่านที่ได้ริเริ่มแสดงสังคิตีสูตรเอาไว้ พวกเรามีพระไตรปิฎกที่สมบูรณ์เป็นหมวดเป็นหมู่แบบแผน รวมทั้งได้พระอภิธรรมปิฎกก็เพราะท่านพระสารีบุตร “พระมหาอัครสาวกผู้เป็นเลิศในทางปัญญา” องค์นี้ ในเล่มนี้จึงขอนำพระคาถาสั้นๆ อันไพเราะที่รวบรวมไว้ในพระเถระคาถา ที่ท่านแนะนำพระภิกษุผู้จะไปปฏิบัติมาศึกษากันดังนี้:

ยะถาจารย์ ยะถาสะโต สะติมา
 ยะถา สังกัปปะจะรียายะ อัปปะมัตโต
 อัชฌัตตะระโต สุสสะมาหิตัตโต
 เอโก สันตุสิโต ตะมาหุ ภิกขุง ฯ

อัลลัง สุกขัง วะ ภูณฺชนฺโต
 อุนฺนุทโร มิตาหาโร
 จิตฺตารो ปัญฺจจะ อาโลเป
 อะลฺลัง ผาสฺวิหารายะ
 กัปปิยะตฺถญฺจะ ฉาเทติ
 อะลฺลัง ผาสฺวิหารายะ
 ปัลลังเกนะ นิสินนฺสสะ
 อะลฺลัง ผาสฺวิหารายะ

นะ พาฬหัง สุหิโต ลียา
 สะโต ภิกขุ ประริพพะเช ฯ
 อะภุตฺวา อุทะกัง ปิเว
 ปะหิตตตฺสสะ ภิกขุโน ฯ
 จิวะรัง อิทะมัตถิกัง
 ปะหิตตตฺสสะ ภิกขุโน ฯ
 ชันณฺเเก นาภิวัสสะติ
 ปะหิตตตฺสสะ ภิกขุโนติ ฯ

* ขุททก เถรคาถา ข้อ ๓๙๕ หน้า ๔๐๑

“ผู้ใดสมบูรณ์ด้วยศีล สงบระงับ มีสติ มีความดำริชอบ ไม่ประมาท
 ยินดีแต่เฉพาะกรรมฐานภาวนาอันเป็นธรรมภายใน มีใจมั่นคงอย่างยิ่ง
 อยู่ผู้เดียว ยินดีด้วยปัจจัยตามมีตามได้ ปราศจากสิ่งหลายเรียกผู้้นว่าภิกษุ (แท้)
 ภิกษุเมื่อบริโภคอาหารจะเป็นของสดหรือของแห้งก็ตาม ไม่ควรติดใจจนเกินไป
 ควรเป็นผู้มีท้องโปร่ง มีอาหารพอประมาณ มีสติอยู่
 การบริโภคอาหารยังอีก ๔-๕ คำจะอิ่ม ควรดเสีย แล้วดื่มน้ำ
 เป็นการสมควรเพื่ออยู่สบายของภิกษุผู้มีใจเด็ดเดี่ยว
 อนึ่งการนุ่งห่มจีวรอันเป็นกบปิยะ นับว่าเป็นประโยชน์
 จัดว่าพอ เป็นการอยู่สบายของภิกษุผู้มีใจเด็ดเดี่ยว
 การนั่งขัดสมาธิ กุฏิพอกันไม่ให้ฝนเปียกเข้า
 ก็นับว่าพอ เป็นการอยู่สบายของภิกษุ ผู้มีใจเด็ดเดี่ยว”

ขอสรุปเป็นร้อยกรองเพื่อให้จำง่ายดังนี้ :

ผู้ใดมี สติอยู่ สำรวมกาย
 ไม่ประมาท สงบรู้ อยู่ประมาณ
 ผู้นั้นไซ้ เราจึงเรียก ภิกษุแท้
 ปัจจัยสี่ รู้พินิจ ไม่ติดเมา

ไม่ขัดส่าย สำรวมจิต กิจกรรมฐาน
 รู้จักกาล ปลีกสังต เพื่อขัดเกลา
 ไม่ใช่แค่ รูปภายนอก ไว้หลอกเขา
 เพียงบรรเทา ทุกข์เวทนา ไม่มากวน

เข้าครองบาตร ปัดเรศเข้าเขตคาม
 หยดก่อนอ้อม สี่ห้าคำ เดินตัวปลิว
 กุฎีเพียง พออยู่ ไม่หรรหรา
 เพียงเท่านั้น ก็พอแล้ว แน่วครรรลง

สัดก็ตำم แห้งก็ตำม ประทับหิว
 กายเพียงผิว ผ้าห่อไว้ พอให้มอม
 ยามฝนมา ตกไม่เปียก เข้าทั้งล่อง
 ใจหมายบอง เด็ดเดี่ยวท่ง มุ่งนิพพาน ๑



สัมภาษณ์

ดร. มาร์ติน ซีเกอร์

ฝรั่งเศสหัวใจไทย ผู้ทำให้ 'ไทยศึกษา' เป็นที่รู้จักในซีกโลกตะวันตก

เรื่องราวของ ดร. มาร์ติน ซีเกอร์ (Dr. Martin Seeger) นับว่า เป็นเรื่องน่าสนใจเรื่องหนึ่ง ท่านเป็นชาวเยอรมัน เกิดในเมืองเล็กๆ ใกล้ๆ กับ เมืองไฟรบวร์ก ทางใต้ของประเทศเยอรมัน คุณพ่อเป็นโปรเตสแตนต์ คุณแม่เป็นคาทอลิก ท่านเติบโตมาในสิ่งแวดล้อมที่เป็นศาสนาคริสต์ และไม่เคยรู้จักศาสนาพุทธมาก่อน เริ่มต้นได้ศึกษาลัทธิเต๋าจากการอ่าน และพุทธศาสนาแบบวัชรยานของทิเบตโดยได้ฟังจากพระทิเบตที่มาสอนใกล้หมู่บ้าน เริ่มเกิดความสนใจแต่ยังไม่ค่อยเข้าใจนัก

เมื่ออายุ ๑๖ ปี คิดจะเดินทางไปเที่ยวเมืองจีน แต่มีเพื่อนคนหนึ่งที่เป็นครู ชอบมาเมืองไทยมาก ได้เล่าเรื่องเมืองไทยให้ฟัง พอได้ทราบว่าเป็นประตู่ที่จะเข้าเมืองจีนก็เลยมาเที่ยวเชียงใหม่ก่อน พอมาครั้งแรกก็ชอบเมืองไทยเลย ได้ไปเที่ยววัดหลายแห่งหนึ่งในนั้นก็คือวัดอุโมงค์ ที่นั่น มีผู้มอบหนังสือ “คุกของชีวิต” เป็นหนังสือ ๒ ภาษา ไทย-อังกฤษ ของท่านพุทธทาสภิกขุ หนังสือเล่มนี้ทำให้คุณมาร์ตินเข้าใจระบบความคิดของพุทธศาสนามากขึ้น บางสิ่งบางอย่างที่ไม่เข้าใจในพุทธศาสนาแบบทิเบต ก็เข้าใจชัดขึ้นด้วย หลังจากนั้นก็เลยสนใจหนังสือของท่านอาจารย์พุทธทาสเล่มอื่นๆ ด้วย สืบหาจนได้หนังสือ “คู่มือมนุษย์” มาอ่าน แต่ก็ถึงเวลาต้องกลับเยอรมันเพื่อไปเรียนต่อ กลับไปแล้วจึงเริ่มเรียน



ดร. มาร์ติน ซีเกอร์ และครอบครัว

ภาษาไทย เพื่อที่จะสามารถอ่านหนังสือพุทธศาสนาได้มากขึ้น

เมื่ออายุ ๒๒-๒๓ ปี ก็ได้โอกาสมาที่เชียงใหม่อีก มาคราวนี้ ได้พบกับพระรูปหนึ่งที่วัดอุโมงค์ ท่านบอกว่า การอ่านหนังสืออย่างเดียวไม่ทำให้เข้าใจพุทธศาสนาได้อย่างแท้จริงหรอก ต้องบวชจึงจะเข้าใจได้อย่างแท้จริง แรกๆ รู้สึกเหมือนโดนตบ เพราะคิดว่า ตนมีความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาไม่น้อยแล้ว แต่ในขณะเดียวกัน ก็เกิดความคิดทำให้บวชขึ้นมา หลังจากนั้นไม่นาน ก็เข้าใจว่า ความรู้ที่มีอยู่นั้น เป็นเพียงความรู้ที่เกิดจากการอ่าน ยังไม่ได้เป็นความรู้ที่แท้จริง ที่ต้องเกิดจากการปฏิบัติ ก็เลยเข้าใจว่า ที่พระรูปนั้นพูดเป็นเรื่องจริง จึงกลับไปเยอรมันเพื่อขออนุญาตคุณพ่อคุณแม่ ตอนแรกคุณแม่ก็ไม่ว่าอะไร แต่พอบอกว่า ต้องนุ่งผ้าเหลือง ๓ ผืน ต้องโกนผม ต้องโกนคิ้ว (ตรงต้อง

โกนคิ้ว นี่กลายเป็นเรื่องใหญ่ ที่ต้องอธิบายกันมากเลย) แต่ในที่สุด คุณแม่ก็ยอมให้บวชเลยได้มาบวชที่วัดอุโมงค์ โดยมีท่านพระอาจารย์ กัจจร วรปัญญา ช่วยดูแล ท่านได้หาหนังสือนักธรรมมาให้อ่าน ตอนนั้น ภาษาไทยยังไม่ดี ก็พออ่านออก แต่ยังไม่เข้าใจความหมายเท่าไรนัก ท่านก็ให้อ่านทุกวันๆ อ่านผิดก็ต้องอ่านใหม่ เมื่ออ่านมากขึ้นๆ ก็เข้าใจความหมายมากขึ้น

พอบวชเข้าปีที่ ๒ พระออสตรเสียดท่านหนึ่ง ที่จำพรรษาที่วัดอุโมงค์เช่นกัน คือ พระชาร์ลส์ นิโรธ ท่านมอบหนังสือเล่มใหญ่มากหนามาก แล้วก็ เป็นภาษาที่อ่านยาก อ่านไปต้องเปิดพจนานุกรมไปด้วย ตอนแรกก็อ่านได้ช้ามาก ได้วันละหน้าๆ แล้วค่อยๆ เพิ่มขึ้น ปรากฏว่า สามารถอ่านจบได้ภายในระยะเวลาแปดเดือน หนังสือเล่มนั้นก็คือ *พุทธธรรมฉบับปรับปรุงขยายความ* ของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) นั่นเอง ท่านชอบหนังสือเล่มนี้มาก และนึกหวังอยากพบท่านผู้เขียนสักครั้ง

ในที่สุด ความหวังของเขาก็เป็นจริง เมื่อพระชาร์ลส์ นิโรธ พาไปพบกับท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์ ที่วัดญาณเวศกวัน เขา รู้สึกประทับใจ ปฏิภาณและจริยาวัตรของท่านเจ้าคุณฯ มาก

เมื่อครบ ๓ ปี พระมาร์ตินก็ลาสิกขาแล้วกลับไปเรียนต่อปริญญาโท-เอก แต่ได้เปลี่ยนวิชาเอกที่เรียนจากจีนศึกษา เป็นไทยศึกษา และพุทธศาสนศึกษาแทน บังเอิญที่มหาวิทยาลัยไฟรบวร์กไม่เปิดสอน ท่านจึงต้องย้ายไปเรียนที่มหาวิทยาลัยฮัมบูร์ก ซึ่งอยู่ทางเหนือของเยอรมันแทน เป็นเหตุให้ได้ศึกษา

งานของท่านพุทธทาส และของท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์มากขึ้น

ในชั้นปริญญาเอก ท่านได้ศึกษาแนวคิดของพระพรหมคุณาภรณ์ และได้ติดต่อขอสัมภาษณ์ในประเด็นที่สงสัย กับท่านเจ้าคุณฯ ท่านเมตตาอนุญาตให้คุณมาร์ตินมาถามปัญหาตามเวลาและโอกาสอันเหมาะสม จนกระทั่งทำวิทยานิพนธ์สำเร็จจึงกลับไปที่มหาวิทยาลัยผ่านกระบวนการต่างๆ จนกระทั่งได้รับปริญญาเอกในที่สุด

ระหว่างที่รอรับปริญญาเอกอยู่นั้น อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำให้คุณมาร์ตินไปสมัครเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยลีดส์ ประเทศอังกฤษ ซึ่งตอนนั้นเพิ่งมีการเปิดสาขาวิชาใหม่ คือ Thai Studies แต่ยังไม่มียุติภา หรือนักศึกษาลงทะเบียนเรียนเลย คุณมาร์ตินส่งใบสมัครไป และถูกเรียกให้ไปสัมภาษณ์ และได้งานในที่สุด โดยทำสัญญาจ้างครั้งแรกนานสามปีเท่านั้น จากผลงานที่ ดร. มาร์ติน ได้ริเริ่มทำไว้ให้แก่มหาวิทยาลัยลีดส์ ทำให้มีนักศึกษามาลงทะเบียนเรียนในวิชาของท่านมากขึ้นๆ จนเป็นที่น่าพอใจ ทำให้มหาวิทยาลัยลีดส์รับเขาเป็นอาจารย์ประจำ โดยไม่ต้องต่อสัญญาอีก ได้เลื่อนขั้นมาตามลำดับ จนปัจจุบันเป็นรองศาสตราจารย์วิชาไทยศึกษา

ระหว่างที่สอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยลีดส์ คุณมาร์ติน ได้ติดต่อกับทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อที่จะส่งนักศึกษาที่เลือกวิชาไทยศึกษา ให้มาเรียนภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นเวลา ๓๖๐ ชั่วโมง ปรากฏว่ามีนักศึกษาหลายคนที่ได้มาเรียนในคอร์สนี้ เมื่อจบการศึกษาแล้ว เลือกที่จะมาทำงานในประเทศไทย กลายเป็นผู้มีชื่อเสียงในวงการ

โทรทัศน์ไทย เช่น Danial Whitehouse, Grace Robinson ฯลฯ

ปัจจุบัน ดร. มาร์ติน ยังคงทำงานวิจัยเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง งานวิชาการของท่าน มีเนื้อหาครอบคลุมถึงนักคิดชาวพุทธที่น่าสนใจในประเทศไทยหลายท่าน นับตั้งแต่ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ ญาณวโร) ท่านอาจารย์พุทธทาส พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) คุณหญิงดำรงธรรมสาร (ใหญ่ วิเศษศิริ) และนักปฏิบัติธรรมสตรีที่ได้รับการยอมรับอื่นๆ เช่น แม่ชีแก้ว เสียงล้ำ แม่บุญเรือน โดงบุญเต็ม ท่านน้อย เปาโรหิตย์ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภัทรายุวดี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวาปีบุษบา กร เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ฯลฯ

ดร. มาร์ติน ซีเกอร์ สร้างผลงานไว้มากมาย ทั้งงานเขียน และงานแปล หากท่านผู้อ่านมีความสนใจ อยากรู้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับงานของเขา จะเปิดดูได้ที่เว็บไซต์ Martin Seeger (http://www.leeds.ac.uk/arts/profile/20030/743/martin_seeger) หรืออยากพูดคุยกับเขา ก็สามารถติดต่อได้ที่อีเมล m.seeger@leeds.ac.uk ส่วนผลงานภาษาไทย ที่ให้ความรู้เรื่องการบวชภิกษุณี และ บทบาทสตรีในพระพุทธศาสนา ที่น่าศึกษาก็คือ “ตอบ ดร. มาร์ติน พุทธวินัยถึงภิกษุณี” และ “ตอบ ดร. มาร์ติน ดลถิ่นอริยชน สตรีหลุดพ้น ขึ้นเหนือมหาพรหม” ของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)

บทสัมภาษณ์

ดร. มาร์ติน ซีเกอร์ เป็นฝรั่งที่มีบุคลิกเป็นคนไทย อาจจะดูเป็นไทยมากกว่าคนไทย

หลายๆ คนเสียอีก คือ มีความสุภาพ เรียบร้อย อ่อนโยน พูดด้วยน้ำเสียงนุ่มนวล ยิ้มแย้ม แจ่มใส ไม่มีมาดนักวิชาการระดับดุขภูมิตัดเยียบง่าย เป็นกันเอง และติดดินอย่างสุดๆ ผู้เขียนเคยฟัง MP3 เรื่อง บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับพระภิกษุณี ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ที่คุณมาร์ตินสัมภาษณ์ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) มีความยาวหลายสิบชั่วโมง จากการฟังนั้น ผู้เขียนรู้สึกทึ่งว่า ภาษาไทยของเขาดีมาก มีการออกเสียงที่ชัดเจน มีการใช้ถ้อยคำที่ลึกซึ้ง ดีกว่าคนไทยบางคนเสียอีก

คุณมาร์ติน เป็นชาวพุทธเมื่อไร

เป็นนานแล้ว เป็นเมื่อไรก็ตอบยาก คงเริ่มตั้งแต่ได้อ่านหนังสือ ของอาจารย์พุทธทาส ภิกขุ แล้วเกิดความเข้าใจในความหมายของชีวิตมากขึ้น เกิดศรัทธาในแนวคำสอนของพระพุทธเจ้า จนกระทั่ง เกิดความเชื่อมั่นว่า นิพพานมีจริง จึงตัดสินใจไปบวชอยู่ระยะหนึ่ง การกลายเป็นชาวพุทธสำหรับฝรั่งอย่างผม คงจะไม่เหมือนกับคนไทยทุกๆ ไป เพราะเกิดมาในวัฒนธรรมที่ไม่ใช่พุทธ จุดเปลี่ยนของผมก็คือ ได้เกิดความเชื่อในปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า จนคิดอยากจะบวช เพื่อให้เข้าถึงพระนิพพาน ผมเคยบวชนาน ๓ พรรษา ตอนนั้น ผมเข้าไปคุยกับพระที่วัดอุโมงค์ จังหวัดเชียงใหม่ พระท่านบอกกับผมว่า หากคุณอยากจะทำ และเข้าใจพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง วิธีที่ดีที่สุด คือการบวช ผมก็คิดมากเหมือนกันว่า จะบวชดีหรือไม่ ในที่สุดผมก็ได้บวชจริงๆ บวชแรกๆ พูดภาษาไทยยังไม่ค่อยได้ ต้องพยายามเรียนรู้ทั้งภาษาไทย และธรรมะ ผมเรียนนักธรรม และอ่านหนังสือธรรมะไปด้วยพร้อมๆ กัน ก็ดีครับ จนสอบผ่านนักธรรมตรีได้ เป็นช่วงเวลาที่ดีมากสำหรับ

ผม ผมบวชแล้วสึก เพราะยังมีภาระต้องไปทำปริญญาโท-เอก ให้จบที่มหาวิทยาลัยฮัมบูร์ก

ทำไมถึงค้นคว้าเรื่องภิกษุณี และผู้หญิงนักปฏิบัติธรรม

ที่จริงผมสนใจศึกษาพระพุทธศาสนาหมดทุกแง่แหละครับ แต่พอศึกษาไป ก็เห็นว่าเรื่องผู้หญิงนี้ มีประเด็นหลายอย่างที่ น่าสนใจ และเกี่ยวข้อง อย่างเช่น เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นเรื่องที่พูดถึงกันมากในซีกโลกตะวันตก ดูเหมือนว่าฝรั่งคนต้นตัวเรื่องสิทธิมนุษยชนมากกว่าทางเอเชีย ผมสนใจเรื่องการศึกษาชีวประวัติและผลงานของสตรีชาวพุทธ เพราะว่ามีผู้หญิงหลายคนที่เป็นนักปฏิบัติ และรู้ธรรมะอย่างลึกซึ้ง แต่ทางด้านวิชาการหรือแม้กระทั่งสังคมพุทธทั่วไป อาจยังไม่รับรู้มากพอ อย่างน้อยในสายตาของผม อย่างเช่น เรื่องคุณหญิงใหญ่ ตำรวจธรรมสาร ซึ่งท่านเป็นผู้ทรงความรู้มาก ท่านเรียนธรรมะกับสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ) วัดเทพศิรินทร์ เคยแต่งเรียงความธรรมะ ชนะเลิศในระดับประเทศ ประวัติท่านมีอะไรน่าสนใจอยู่เยอะมาก เช่น ท่านมีความจำที่ดีมาก สามารถจำข้อความในพระไตรปิฎกทั้งภาษาบาลีและภาษาไทยได้มากมาย และแม่นยำอย่างน่าอัศจรรย์ นอกจากนั้นผมได้รู้จักแม่ชีเก่งๆ หลายท่าน สอบได้ถึงเปรียญ ๙ ประโยคก็มี จบปริญญาเอกก็มี เป็นนักปฏิบัติธรรมที่ได้รับการยกย่องอย่างมาก อย่างเช่น แม่ชีแก้ว เสียงล้ำ ที่เป็นลูกศิษย์พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ซึ่งมีหลายคนเชื่อว่า ท่านปฏิบัติจนได้บรรลุธรรม และก็มีอีกหลายๆ ท่านที่น่าสนใจ ที่ผมได้เคย

เขียนถึง และตีพิมพ์ในนิตยสาร ศิลปวัฒนธรรม ไปแล้วหลายตอน

นับว่าคุณมาร์ติน ได้ทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศไทยมาก สิ่งที่ทำให้รู้สึกภูมิใจมากคือท่านได้รับพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ จากประเทศไทย ในฐานะที่ทำให้วิชาไทยศึกษาเป็นที่รู้จักในต่างประเทศ

ผมภูมิใจมากที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชนี้ อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้รู้สึกภูมิใจ ก็เพราะว่ามีคำว่า “คุณาภรณ์” ที่พ้องกันกับชื่อพระพรหมคุณาภรณ์ ท่านอาจารย์ที่ผมรักและเคารพมาก

หากเราเชื่อเรื่องวิภูสงสาร หรือ เรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ผู้เขียนอยากจะบอกว่า ผู้เขียนเชื่อว่า ดร. มาร์ติน ซีเกอร์ ผู้นี้ น่าจะเคยเกิดเป็นคนไทย และเคยเป็นพุทธศาสนิกชนมาก่อน และอดีตได้ตั้งเขากลับมาอย่างที่ว่า เขาเคยอยู่ และสืบทอดการทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศไทยอย่างมุ่งมั่น ไม่มีขีดจำกัด ทำให้ชาวโลกได้รู้จักประเทศไทย รู้จักพุทธศาสนาเถรวาท สอนวิชาไทยศึกษา ผลิตผลงานทางวิชาการ ที่ทำด้วยใจ ด้วยความรักและศรัทธาสมควรอย่างยิ่งแล้วที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ และก็คงจะได้รับในระดับสูงขึ้นไปอีกในอนาคต ตราบใดที่เขายังคงทุ่มเททำงานสร้างสรรค์ ความรู้ทางวิชาการให้กับประเทศไทย และพระพุทธศาสนา ถ่ายทอดความรู้ทั้งหลายออกไปสู่วงกว้าง สู่สายตาของชาวโลก ซึ่งผู้เขียนเชื่อว่า เขาจะยังคงทำต่อไป ตราบเท่าที่ยังมีลมหายใจ

เรื่องน่ารู้

ทุนการศึกษาห้าพันปี

พระพุทฺธิง ชุตติปัญโญ

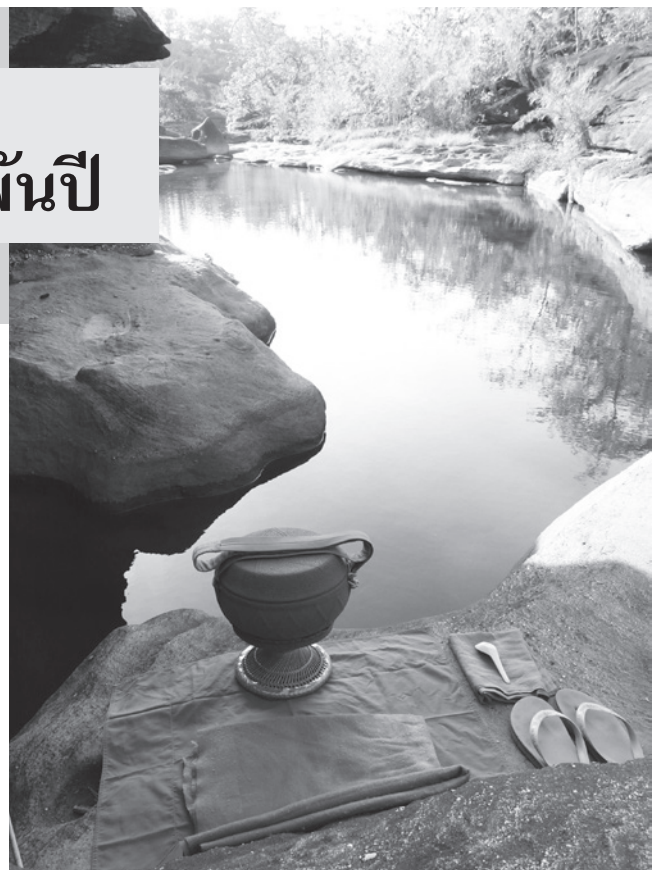
เมื่อพูดถึงทุนการศึกษา หลายคนในยุคปัจจุบันคงจะนึกถึง เงิน แต่สถาบันสงฆ์ ซึ่งให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อการพัฒนา มนุษย์ให้ไปถึงศักยภาพสูงสุดอันมีพระพุทธเจ้า เป็นผู้จัดตั้งขึ้นนั้น พระองค์ทรงมอบอะไรให้กับสงฆ์ไว้เพื่อเป็นทุนการศึกษา

ตามธรรมเนียมของไทยก่อนที่จะเริ่มต้นพิธีบรรพชาอุปสมบท พ่อแม่จะประเคนบาตรให้แก่ภาคลูกชาย ช่วงโอกาสนั้นลูกจะกล่าวขอโทษกรรมต่อสิ่งที่เคยทำผิดพลาด ซึ่งแน่นอนว่าพ่อแม่ย่อมให้อภัย และกล่าวอวยพรให้ลูกชาย ตั้งใจบวชเรียน ไม่ต้องกังวลเรื่องทางโลก

แม้เป็นช่วงเวลาสั้นๆ แต่ก็ถือว่าเป็นช่วงเวลาที่ยิ่งใหญ่สำหรับพ่อแม่ เพราะได้ถวายสิ่งที่สำคัญที่สุดให้กับพระศาสนา และลูกผู้ชายคนหนึ่งจะได้แสดงความกตัญญูกตเวทิต์ จากเด็กน้อยที่พ่อแม่เคยดูแลป้อนข้าวป้อนน้ำ มาถึงวันนี้มีเพียง “บาตรและธรรมวินัย” ที่จะดูแลชีวิตพระลูกชายในร่มกาสาพัสตร์

บาตร มีบทวิเคราะห์ว่า **ปตติ เอตถาคติ ปตโต** แปลว่า **ชื่อว่าบาตร เพราะเป็นภาชนะที่ตกลงแห่งข้าวสุก** (มาจาก ปต ธาตุ ปตเน ในการตกลง, หล่นลง)

ภายหลังจากการตรัสรู้้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ระหว่างที่พระผู้มีพระภาคทรงนั่งสมาธิเสวยวิมุตติสุขอยู่ใต้ต้นไทร มีพ่อค้าชื่อว่า ตปุสสะและภัลลิกะ เดินทางผ่านมาเห็นว่าสมณะท่านนี้มีผิวพรรณผ่องใส เกิดจิตเลื่อมใสต้องการถวายข้าวสุกตุงและก้อนน้ำผึ้ง



พระพุทธองค์ทรงดำริขึ้นว่า “พระตถาคตทั้งหลายย่อมไม่รับภัตตาหารด้วยมือ ตถาคตจะรับภัตอย่างไรดีหนอ” ทำวามหาราชจากทิศทั้ง ๔ ทราบความ จึงนำบาตรแก้วอินทนิลอันวิจิตรมาถวาย แต่พระพุทธองค์ทรงนิ่ง ซึ่งหมายความว่าปฏิเสธที่จะใช้บาตรอันมีราคานั้น ทำวามหาราชต่างชวนขวายเป็นทั้ง ๔ ทิศ ได้บาตรหินสีเขี้ยว ๔ ใบนำมาถวายอีกครั้ง พระพุทธองค์ทรงรับไว้ทั้งหมด และเพื่อเป็นการรักษาศรัทธา จึงอธิษฐานให้บาตรทั้ง ๔ รวมกันเป็นใบเดียว จึงค่อยรับภัตตาหารจากพ่อค้าทั้งสอง ซึ่งเหตุการณ์นี้ถือได้ว่าเป็นการรับบิณฑบาตครั้งแรกในพุทธศาสนา

บิณฑบาต และ การสืบทอดพระศาสนา

คำว่า บิณฑบาต มีบทวิเคราะห์ว่า ปเรหิตินนानิ **ปิณฑทานิ ปตเต ปาโต นิปตตนนฺติ ปิณฑปาโต** การตกลงไปในบาตรแห่งก้อนข้าวที่ผู้อื่นเขาให้ (ปิณฑท ก้อนข้าว+ปาต) การบิณฑบาตอยู่ในพุทธกิจที่พระพุทธองค์ทรง

บำเพ็ญตลอด ๔๕ พรรษา เพื่อเปิดโอกาสให้เหล่าเวไนยสัตว์ทั้งหลายได้ทำบุญกุศลใหญ่พร้อมไปกับการสร้างโอกาสเผยแผ่พระสัทธรรม

ในพรรษาที่ ๕ พระพุทธองค์ทรงเสด็จกลับไปโปรดพระญาติที่กรุงกบิลพัสดุ์ พระองค์พร้อมด้วยภิกษุ ๒๐,๐๐๐ รูปออกเที่ยวเดินบิณฑบาตภายในเมือง พระเจ้าสุทโธทนะทรงทราบเรื่องก็รู้สึกอับอายมาก ตัดพ้อว่าทำไมพระโอรสเที่ยวขอทาน ไม่เห็นแก่วงศ์ตระกูลของกษัตริย์เลย จึงรีบเสด็จออกมากราบทูลขอให้พระพุทธองค์หยุดบิณฑบาตเสีย ด้วยพระดำริว่า “เพียงพุทธองค์และสาวกอีก ๒๐,๐๐๐ รูปเพียงนี้ หม่อมฉันไม่อาจถวายภัตตาหารได้เขียวหรือ” กระนั้นพระพุทธองค์ก็ตรัสตอบว่า “การบิณฑบาตนั้นเป็นอริยวงศ์ประเพณีของพระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ เมื่อไม่มีผู้ใดนิมนต์ให้รับภัตตาหารในนิเวศน์ของตนก็จะออกรับบาตรเช่นนี้” แล้วจึงตรัสพระคาถาว่า

**อุตติภูเสฐ นัปปะมัมขะเขยยะ
ธัมมัง สุจะริตัง จะเร
ธัมมะจारी สุขัง เสติ
อัสมิง โลเก ประรัมหิ จะ**

ภิกษุไม่พึงประมาทในก้อนข้าวของชาวบ้านที่ตนลุกขึ้นรับ ฟังประพฤติธรรม คือการบิณฑบาตให้สุจริต เพราะผู้ประพฤติธรรมย่อมอยู่เป็นสุข ทั้งในโลกนี้และในโลกหน้า

สิ้นพระคาถา พระเจ้าสุทโธทนะก็บรรลุโสดาปัตติผล และอีก ๓ วันต่อมาก็ทรงแสดงธรรมเทศนาจนพระบิดาสำเร็จเป็นพระอรหันต์ก่อนจะจากโลกนี้ไป ซึ่งถือว่าเป็นการทดแทนบุญคุณที่ยิ่งใหญ่ ของมหาบุรุษ ผู้เป็นพระพุทธเจ้า

อีกเหตุการณ์สำคัญหนึ่งที่เกิดในระหว่างบิณฑบาต คือ อุปติสสะปริพาชกได้มองเห็น

พระอัสสชิ พระอรหันต์หนึ่งในปญจวัคคีย์ที่กำลังเดินบิณฑบาต แม้จะไกลแต่อุปติสสะก็สัมผัสได้ถึงอากัปภิกิริยาที่สงบ สำรวม เยือกเย็น ผ้าจีวรก็นุ่งห่มเรียบร้อยน่าเลื่อมใส รู้ชัดแก่ใจทันทีว่าสมณรูปนี้ไม่ใช่ชนกบวชธรรมดาคงต้องเป็นผู้เข้าถึงอมตธรรมแล้วแน่นอน จึงเข้าไปถามเพื่อฟังธรรมะที่เหมาะสมกับตน เป็นที่มาของคาถาหัวใจพระพุทธศาสนา คือ

**เย ธัมมา เหตุปะภะวา
เยสัง เหตุง ตะถาคะโต อาหะ
เตสัณเฑจะ โย นิโรโธ จะ
เอวัง วาที มะหาสะมะโณ**

ธรรมทั้งหลายเหล่าใดเกิดแต่เหตุ, พระตถาคตเจ้าทรงแสดงเหตุแห่งธรรมเหล่านั้น และความดับแห่งธรรมทั้งหลายเหล่านั้น, พระมหาสมณะเจ้า ทรงสั่งสอนอย่างนี้

อุปติสสะ กำหนดจิตตามพระคาถา ได้สำเร็จเป็นพระโสดาบัน นับเป็นจุดเริ่มต้นของพระธรรมเสนาบดีสารีบุตร ผู้เป็นอัครสาวกเบื้องขวาของพระพุทธเจ้าในพระศาสนา

ยังคงมีเหตุการณ์สำคัญๆ ในพุทธศาสนาที่เกิดขึ้นจากการออกบิณฑบาตอีกมาก เช่น พระพุทธเจ้าสอนพาทิหารุจิยะ ผู้เป็นเอดทัตตะด้านการตรัสรู้เร็ว, พระพุทธเจ้าแผ่เมตตาரசังภัยจากช้างนาพาคีรี หรือ สามเณรบัณฑิตสนทนาธรรมเรื่องจิตกับพระสารีบุตร

ภิกษุควรออกบิณฑบาต

ภายหลังการพิธีบรรพชาอุปสมบทเสร็จสิ้น พระอุปัชฌาย์จะสอนพระใหม่ ด้วยการบอกสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำในศาสนา ซึ่งข้อแรกนั้นก็คือ “การเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง” หรือการออกบิณฑบาต และมีมาในพระคาถาธรรมบทว่า

ปัจจะติ มุณีโน ภัตตัง
 โลกัง โลกัง กุเล กุเล
 ปิณฑิกายะ จริสสามิ
 อັถถิ ชังฆะพะลัง มะมะ

ภัตในตระกูลๆ ละเพียงนิดหน่อย ที่เขา
 หุงไว้เพื่อพระมุณี

เราจะเที่ยวบิณฑบาต เพราะกำลังขาของ
 เรายังมีอยู่

พระพุทธองค์ได้ทรงเปรียบเทียบ ปัญญา
 บารมี ที่ได้บำเพ็ญเมื่อครั้งยังเป็นโพธิสัตว์อยู่
 ว่า “ภิกษุเมื่อเที่ยวบิณฑบาต มิได้เลือกว่า
 ทายกทายิกาจะอยู่ในตระกูลชั้นต่ำ ชั้นกลาง
 หรือชั้นสูง ย่อมโน้มรับบิณฑบาตพอยังอัตภาพ
 ให้เป็นไป ฉันทใด ผู้บำเพ็ญปัญญาบารมี จงโน้ม
 เข้าไปหาบัณฑิต สอบถามเรียนรู้กับบัณฑิต
 ทุกท่าน โดยไม่เลือก อย่างนี้แล้ว จักบรรลุ
 พระสัมมาสัมโพธิญาณได้ ฉันทันั้น”

ครั้งหนึ่ง หลวงพ่อชา สุภัทโท แห่งวัด
 หนองป่าพง จังหวัดอุบลราชธานี ได้รับนิมนต์
 ไปประเทศอังกฤษ ช่วงเวลาที่อยู่ที่นั่นหลวงพ่อ
 ได้พาพระฝรั่งออกบิณฑบาต แม้จะรู้ว่าไม่มี
 ใครใส่บาตร แต่ก็ให้เหตุผลว่า “เราไม่ได้
 บิณฑบาตเอาข้าว เราบิณฑบาตเอาคน” ซึ่ง
 ถูกของท่าน เพราะต่อมาคำสอนของท่านก็
 กระจายไปญาติโยมชาวต่างชาติจำนวนมาก
 สนใจมาฟังธรรม จนเกิดศรัทธาต้องการเดิน
 ทางมาบวชในประเทศไทยจำนวนไม่น้อย

การฉัน คือการเริ่มต้นการศึกษา

การกินอยู่ขบฉันของนักบวชย่อมต่างไป
 จากฆราวาส เพราะพระวินัยกำหนดว่าพระ
 ไม่สามารถบอกหรือขอให้ญาติโยมทำอาหาร
 ตามใจได้ เว้นแต่มีผู้บวราณา เพราะฉะนั้น

อาหารจึงเป็นของตามมีตามได้ อยากรองร้อน
 ก็ได้ฉันของเย็น อยากรับตอนเย็นก็ต้องฉัน
 ตอนเช้า อยากรับเปรี้ยวหวานมันเค็ม ก็ได้
 ฉันทุกรสชาติรวมๆ กันอยู่ในบาตร แล้วก่อน
 จะขบฉันก็ต้องสวดบทปฏิสังขาโยฯ พิจารณา
 ใคร่ครวญว่า การเลี้ยงชีพของเราขึ้นอยู่กับ
 ผู้อื่น เราจะไม่ฉันด้วยความเพลิดเพลिन ไม่ฉัน
 เพื่อความเมามัน ไม่ฉันเพื่อประดับตกแต่ง
 ร่างกายให้สวยหล่อ บริโภคเพียงเพื่อบรรเทา
 ความหิว เท่านั้น

ในระหว่างฉันแต่ละคำ แต่ละเคี้ยวก็
 พิจารณาตามไปว่า อาหารหน้าตาสวยงามค่อย
 เริ่มผสมกับน้ำลาย คายออกมาก็นำรังเกียจ
 กลืนผ่านลำคออีกหมดรสชาติ รอเปลี่ยนไปเป็น
 อูจจาระปัสสาวะ อาหารกลายเป็นสิ่งปฏิกูล
 เน่าเหม็นก็เพราะว่ามากระทบกับร่างกาย
 ทำเช่นนี้แล้วภิกษุจะถอดถอนความยึดมั่น
 ถือมั่นในร่างกาย ลดละความยินดีพอใจใน
 รสของอาหารได้ดี และหากรู้สีกว่าอีก ๔ - ๕
 คำกำลังจะอิ่มก็ควรหยุดแล้วดื่มน้ำ ร่างกาย
 จะเบา ไม่่วงนอน ควรแก่การบำเพ็ญสมณธรรม



ไตรสิกขา คือการศึกษาที่สูงที่สุด

มีพระสูตรกล่าวว่า “ภิกษุใดเจริญเมตตาภาวนา สมถภาวนาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเจริญวิปัสสนามีกายนุปัสสนาเป็นต้น เพียงชั่วลัดนิ้วมือเดียว ภิกษุนั้นเป็นผู้ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระบรมศาสดา นับว่าเป็นพระเสกขะโดยปริยาย การบริโภคก้อนข้าวของภิกษุนั้นมีประโยชน์แก่ชาวบ้าน อานิสงส์ย่อมเกิดมีแก่ตนเองและชาวบ้านโดยแท้”

คำว่าภิกษุนั้นนอกจากจะแปลว่า ผู้ขอโดยปกติแล้ว อีกความหมายหนึ่งก็คือ ผู้เห็นภัยในวัฏฏะ หมายถึงรวมเอาทั้งพระภิกษุ สามเณร และอุบาสกอุบาสิกา พุทธบริษัท ทั้ง ๔ ที่เป็นผู้ต้องการพ้นจากวัฏฏะสงสาร เช่นนั้นแล้วเราควรเล็งเห็นสิ่งที่สูงขึ้นกว่าการทำบุญใส่บาตร กล่าวคือเรื่องของอริศีล อริจิต อริปัญญา หรือหลักไตรสิกขาที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ดีแล้ว

หากเป็นผู้บวชออกมาแล้วก็**ต้องรักษาพระวินัย ๒๒๗ ข้อที่พระพุทธองค์ได้ทรงบัญญัติไว้** ประดุจเหมือนแสงไฟที่ได้พบ

ท่ามกลางความมืด ฝึกตนให้ผู้มักน้อยสันโดษ สำรวมระวางกาย วาจา ใจ พยายามไม่คลุกคลีกับหมู่คณะ หมั่นประกอบความเพียรทั้งสมถะและวิปัสสนา ตรวจสอบตนเองว่าธรรมใดที่ควรรู้ เราได้รู้แล้วหรือยัง? ธรรมใดที่ควรละ เราละได้แล้วหรือยัง? ธรรมใดที่ควรทำให้แจ้ง เราทำให้แจ้งได้แล้วหรือยัง? ธรรมใดที่ควรเจริญ เราเจริญอยู่หรือไม่?

ไม่ว่าพุทธศาสนาจะอยู่ได้ถึง ๕๐๐๐ ปีจริงหรือไม่ กับหนึ่งชีวิตที่ได้เกิดมาพบพุทธศาสนา ย่อมเป็นชีวิตที่มีคุณค่า ไม่เสียเปล่า และขอให้ระลึกถึงพุทธดำรัสที่ทรงแสดงไว้ก่อนปรินิพพานว่า “ดูก่อนสุภทัหะ トラบใดที่ยังคงมีสาวกปฏิบัติตามหนทางแห่งอริยมรรคมีองค์แปดแล้วไซ้ร้ โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย”

ครั้งหนึ่งเคยมีคนแนะนำให้หลวงพ่อบ้างตั้งมูลนิธิ เพื่อมาจัดการทุน และทำงานเผยแผ่ธรรมะได้อย่างมีระบบ หลวงพ่อนิ่งเงียบไปสักพักหนึ่ง แล้วชี้ไปที่บาตรของท่านว่า “บาตรนี้ไง มูลนิธิของพระพุทธเจ้า”



นมัสการพระอรหันต์ ๘ ทิศ

หันทะ มะยัง สรรพะภัญญณะ พุทธะมังคะละคาถาโย ภาณามะเสฯ

สัมพุทโธ ทิปะทัง เสฏโฐ	นิสินโน เจวะ มัชฌิเม
โกณฑัญญโณ ปุพพะภาเค จะ	อาคะณเยเย จะ กัสสะโป
สารีปุตโต จะ ทักขิเณ	หะระติเย อุปาสิ จะ
ปัจฉิเมปิ จะ อานันโท	พายัพเพ จะ คะวัมปะติ
โมคคัลลานโณ จะ อุตตะเร	อิสานะปิ จะ ราชุโล
อิเม โข มังคะลา พุทธา	สัพเพ อีระ ปะติภุจिता
วันทิตา เต จะ อัมเหติ	สัkkาเรติ จะ ปุชิตา
เอเตสัง อานุกาเวนะ	สัพพะโสตถิ ภาวันตุ โน ฯ

อิจเจวะมัจจันตะนะมัสสะเนยยัง
นะมัสสะมาโน ระตะนัตตะยัง ยัง
ปุญญาภิสันทัง วิปุลัง อะลัตถัง
ตัสसानุกาเวนะ หะตันตะราโย ฯ



เกี่ยวกับทศสมณต์

ตำนานคาถาพระอรหันต์ ๘ ทิศ (๑)

วิเทศทัณฑ์

สวดกันทุกวันตั้งแต่บวชมาจนปานนี้ก็ร่วมสามทศวรรษเข้าไปแล้ว ไม่เคยคิดจะตั้งคำถามว่า คาถาพระอรหันต์ ๘ ทิศ มาจากไหน ใครเป็นคนแต่ง เป็นความเชื่อแบบเถรวาทหรือมหายาน เชื่อถือได้มากน้อยแค่ไหน ฯลฯ

ก็เพราะชาวพุทธไทยเราเริ่มต้นด้วยศรัทธา จึงไม่ค่อยต้องการคำตอบที่มากกว่าที่มีอยู่หรือที่เป็นอยู่ ด้านหนึ่งมองว่าดีเพราะไม่ต้องการอะไรใหม่มาเติมเพิ่มขยายให้มากความ มีเท่าใดก็รักษาเท่านั้น และพยายามรักษาไว้ให้ดีที่สุดเพื่อเป็นประโยชน์แก่ลูกหลาน แต่มองอีกด้านหนึ่งเป็นผลเสียร้ายแรง เพราะว่าทุกสิ่งต้องพัฒนาและต่อยอดเรื่อยไป หากสิ่งใดไม่สามารถปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงได้ก็จะค่อยถูกลบเลือนสูญหายไป

เพราะความอยากรู้แท้ๆ จึงเป็นเหตุให้สืบค้นหาที่มาของคาถาบทนี้

ตั้งชื่อให้ดูดีว่า “ตำนานพระคาถาอรหันต์ ๘ ทิศ” มิได้ต้องการให้เลิศหรูเพื่อดึงดูดความสนใจ แต่เพราะข้อมูลที่ค้นหาได้ยังไม่สามารถสรุปลงตัวว่าถูกต้องแท้จริงหรือไม่ เป็นเพียงแต่การสันนิษฐานเท่านั้น เหมือนพบรอยเท้าสัตว์กลางป่า ย่อมเป็นเรื่องยากที่จะระบุชัดเจนว่าเป็นเพศผู้หรือเพศเมีย สิ่งที่ได้มาจึงเป็นเพียงการสันนิษฐานเท่านั้น

เบื้องต้นบอกก่อนว่า พระคาถาอรหันต์ ๘ ทิศ แต่งสมัยอาณาจักรล้านนาของไทย เหตุผลคือในประวัติศาสตร์ชาติไทย ไม่เคยมี

สมัยไหนที่พระสงฆ์ไทยจะแตกทางด้านภาษาบาลีมากกว่ายุคนี้อีกแล้ว เชี่ยวชาญถึงขนาดกล้าสังคายนาพระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าเป็นครั้งแรก บนผืนแผ่นดินไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๐๒๐ และได้รับการบันทึกไว้เป็นหลักฐานตราบเท่าปัจจุบันนี้

คำถามต่อมาคือ หากแต่งสมัยอาณาจักรล้านนา เหตุใดเนื้อความในพระคาถาจึงปะปนด้วยคติความเชื่อแบบพราหมณ์ หรือมีกลิ่นไอของมหายานปะปนมาด้วย คำตอบที่ถูกต้องควรย้อนรอยถอยหลังสืบค้นเบื้องหน้าเบื้องหลังของประวัติศาสตร์กันยาวไกล ถ้าอ้างใกล้หลักฐานก็ไม่ครบชวนให้น่าเชื่อถือ แต่หากยาวไปคนอ่านก็ไม่อยากตาม โดยเฉพาะคนไทยชอบอะไรด่วนเร็ว เนื้อหาเยิ่นเย้อมาก ความไม่ย่อกรอ แต่เรื่องนี้ต้องบอกว่าถอยหลังไปนานจริงๆ เฉลอๆ เป็นหลายพันปี ตั้งแต่ประเทศไทยยังไม่เกิดเป็นตัวเป็นตนด้วยซ้ำ

นอกจากนั้น พระคาถาอรหันต์อาจเกี่ยวข้องกับความเชื่อมหายานด้วย และน่าจะเกี่ยวพันกับคาถาชินบัญชรอีกโสดหนึ่ง ถ้าจะหาหลักฐานกล่าวอ้างคงไม่มี เพราะไม่มีการจารึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่หลักฐานทางประวัติศาสตร์นั้นมีกล่าวไว้มากมายหลายแห่ง ทำให้สามารถตีความได้ง่าย และสามารถเชื่อมโยงถึงกันได้อย่างมีเหตุมีผลลงตัว จึงเห็นว่าควรเกริ่นนำให้รู้ที่มาที่ไปของเนื้อหาเสียก่อน

เริ่มต้นจับความตั้งแต่ประเทศอินเดียเหตุเพราะอารยธรรมดินแดนภารตะนี้เองสร้างตัวตนคนสุวรรณภูมิให้มีวัฒนธรรมเหมือนถิ่นอื่นจึงเป็นเหตุให้นักวิชาการทั่วโลกเรียกกันติดปากว่า **อินโดจีน** เพราะดินแดนบริเวณแถบนี้ได้รับอารยธรรมยิ่งใหญ่สองสายคืออินเดียและจีน

อารยธรรมอินเดียที่เข้ามาสู่ดินแดนสุวรรณภูมิยุคแรกเริ่มนั้นคือพราหมณ์ ส่วนใครจะเป็นคนนำมาระหว่างพ่อค้ากับนักบวชนั้น ให้ไปสืบค้นหาข้อมูลกันเอง เพราะหากจะให้อธิบายคงเขียนได้หนังสือเป็นเล่ม แม้ปัจจุบันนักวิชาการยังไม่สามารถตกลงกันได้ล่าสุดประชุมใกล้บ้านเราก็ยังตกลงกันไม่ได้เถียงกันหน้าดำหน้าแดงเอาเป็นเอาตาย สุดท้ายคำตอบเป็นอากาศ

ความเชื่อที่ถาโถมเข้าสู่ดินแดนอุษาคเนย์คงไม่มีอะไรเกินเรื่องเทพเจ้า โดยเฉพาะเทพตรีมูรติ หรือเทพผู้ยิ่งใหญ่ ๓ องค์ ได้แก่ พระพรหม พระวิษณุ และพระศิวะ มีคนเชื่อถือกันทั้งบ้านทั้งเมือง นับตั้งแต่ประชาชนคนรากหญ้าจนถึงพระราชวงศ์ชั้นสูง ไม่เชื่อก็ลอง

แวะไปดูที่สี่แยกราชประสงค์ ถ้าสังเกตให้ดีจะเห็นว่าพิธีกรรมของคนไทยมีพัฒนาการไปไกลมากกว่าต้นฉบับ

ถามว่าแล้วมันเกี่ยวอะไรกับคาถาพระอรหันต์ ๘ ทิศ

ตอบว่ามันเกี่ยวตั้งแต่พระพรหมเริ่มย่างเหยียบเข้ามาบนดินแดนสุวรรณภูมิแล้ว สิ่งหนึ่งซึ่งคนดินแดนนี้รับไว้คือ เรื่องจักรวาลไม่รู้ว่าเป็นความจริงหรือจินตนาการ แต่มันหรือหราน่าเชื่อถือสำหรับคนสมัยนั้น ถือว่าเป็นวิทยาการสมัยใหม่ ไม่เคยมีใครเล่าให้ฟังมาก่อน และสำคัญคือศาสนาพราหมณ์มุ่งขายตรงให้คนชั้นสูงก่อนแล้วจึงลามลดลงสู่คนชั้นล่าง

เรื่องจักรวาลพอเล่าให้ฟังโดยย่อดังนี้ ครั้นสร้างจักรวาลแล้วพระเจ้าจึงสร้างโลกให้เป็นแกนกลาง (บ้างก็ว่าพระพรหม บ้างก็ว่าพระศิวะ) โดยมีลักษณะลอยตัวอยู่เหนือน้ำมีปลาอานนทคอยหนุน ตรงกึ่งกลางของโลกให้เป็นที่ตั้งของเขาพระสุเมรุ มีภูเขาขนาดใหญ่



ล้อมเขาพระสุเมรุอีกที เรียกว่าสัตบริภันท์คีรี รอบนอกมีทวีปใหญ่ตั้งอยู่ ๔ ทิศ ได้แก่

๑) ชมพูทวีป ตั้งอยู่ทางทิศใต้ มีรูปร่าง สัณฐานเหมือนเกวียน มีต้นหว่า เป็นไม้ประจำ ทวีป ชาวชมพูทวีปมีอายุมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ การรักษาศีลและประเพณีธรรม

๒) อปรโคยานทวีป ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก มีรูปร่าง สัณฐานเหมือนคันทอง มีต้นกระทุ้ม เป็นไม้ประจำทวีป ชาวอปรโคยานทวีปมีอายุ ๕๐๐ ปี

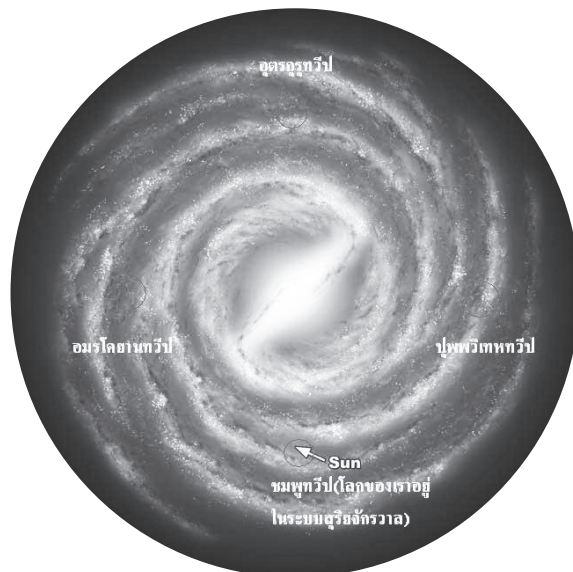
๓) อุตตรกुरुทวีป ตั้งอยู่ทางทิศเหนือ มี รูปร่าง สัณฐานเหมือนตั่ง มีต้นกัลปพฤกษ์ เป็นไม้ประจำทวีป ชาวอุตตรกुरुทวีปมีอายุ ๑,๐๐๐ ปี และ

๔) ปุพพิเทหทวีป ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก มีรูปร่าง สัณฐานเหมือนอัมจันทร์ มีต้น

ซึกเป็นไม้ประจำทวีป ชาวปุพพิเทหทวีป มีอายุ ๗๐๐ ปี

เห็นหรือยังว่าไอเดียของชาวชมพูทวีปยุค นั้นบรรเจิดแค่ไหน พัฒนาไปไกลมากที่สุดตั้งแต่ ฝรั่งเศสยังไม่เกิดเป็นตัวตนด้วยซ้ำ ไม่ว่าความคิด นี้จะเป็นศรัทธาคือได้ยินมาตามแบบฉบับของ พราหมณ์ หรือว่าเป็นการตรัสรู้หรือค้นพบ ด้วยปัญญาญาณตามแบบของพุทธศาสนา แต่ความเชื่อดังกล่าวนี้ล้วนเป็นที่ยอมรับของ ผู้คนทุกแห่งหนที่ศาสนาพราหมณ์เผยแผ่ไปถึง

เมื่อโลกเป็นจุดศูนย์กลางของจักรวาล ย่อมเป็นสถานสถิตของเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ และ อะไรต่ออะไรที่สำคัญอีกมากมาย จึงจำเป็นต้องมีเทพอารักขา ผู้ที่สร้างเทพเหล่านั้น พร้อมประทานฤทธานุภาพคงไม่พ้นใครอื่น นอกจากเทพผู้เป็นใหญ่นั้นเอง (คราวหน้า มาว่ากันต่อ)





ความสุขที่แท้จริงแห่งชีวิต : คุณค่าแห่งดีวีดีประวัติพระภิกษุทันตะ ฐัมมานันทมหาเถระ

พนิตา อัจฉนทรเพ็ญ

ดีวีดีเรื่องนี้ จัดทำโดยพระมหาสมปอง มุทิโต แห่งชมรมนิรุตติศึกษา คณะ ๒๕ วัดมหาธาตุฯ กรุงเทพมหานคร และคณะศิษยานุศิษย์ของหลวงพ่อพระภิกษุทันตะฐัมมานันทมหาเถระ แห่งวัดท่ามะโอ จังหวัดลำปาง เนื่องในวาระที่หลวงพ่อมีอายุครบ ๙๐ ปี ในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๓

ดีวีดีเรื่องนี้สามารถดูได้บ่อยครั้ง ดูกี่ครั้งๆ ก็ไม่รู้สึกเบื่อ เพราะมีความน่าประทับใจหลายประการ สรุปคร่าวๆ ได้ดังนี้

๑. ได้เห็นกับตาว่า ชีวิตของพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบนั้น เป็นชีวิตที่มีคุณค่าสูงส่งมากเพียงใด หลวงพ่อก็ได้ทำประโยชน์ตนทั้งในด้านการศึกษาปริยัติ และในด้านการปฏิบัติ จนกระทั่งมีความพร้อมบริบูรณ์ และได้เอื้อประโยชน์ตนอันบริบูรณ์นั้นให้เป็นประโยชน์กับพระศาสนา ด้วยความเข้มแข็งบังเกิดเป็นผลลัพธ์ที่งดงาม ควรค่าแก่การยกย่อง

ท่านได้ถ่ายทอดความรู้ของท่าน ให้แก่ศิษย์อย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย เป็นเวลายาวนาน ได้สร้างศาสนทายาทที่มีคุณภาพระดับแนวหน้าให้แก่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก เหมือนกับปลูกต้นไม้แห่งความรู้ทางปริยัติธรรม ให้เติบโตขึ้นในประเทศไทยบัดนี้ ต้นไม้นั้นได้เติบโตออกดอกออกผล

เขียวขจีสวยงาม เป็นที่น่าชื่นใจและภาคภูมิใจแก่คนไทยทั้งปวง

๒. จากการที่ได้ไปร่วมในงานประชุมบาลีโลก ที่จัดขึ้นในโอกาสที่สมเด็จพระสังฆราช เจริญอายุครบ ๘ รอบ ในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้เห็นว่า ศิษย์จากวัดท่ามะโอ มีความรู้ความสามารถไม่น้อยหน้าพระสงฆ์และนักวิชาการจากประเทศใดๆ ที่มาเข้าร่วมประชุม เป็นที่เชิดหน้าชูตา และเป็นทีปลาบปลื้มแก่คนไทยที่ได้เห็นเหตุการณ์นั้น

๓. ดีวีดี ดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูที่ศิษย์มีต่ออาจารย์ การอุปฐากครูบาอาจารย์ด้วยความรักและความอ่อนโยน เป็นภาพที่สวยงาม และจรรโลงจิตใจแก่ผู้พบเห็นเป็นอย่างยิ่ง เห็นแล้วชื่นใจราวกับน้ำทิพย์ชโลมใจ ให้ความสดชื่นแก่สายตา ดูแล้วดูอีกดูเท่าใด ก็ยังรู้สึกว่าจะสามารถดูได้อีกเรื่อยๆ

๔. บทบรรยายเรียบเรียงได้เรียบร้อยงดงามไม่มากไม่น้อย พอเหมาะพอดี การบรรยายที่เป็นไปอย่างช้าๆ ชัดๆ ฟังแล้วเสนาะโสตประสาทยิ่งนัก

๕. ดนตรีประกอบเข้ากับเนื้อหาดีมาก

๖. ภาพขาวพุทธพม่าน่ารักมาก โดยเฉพาะเด็กๆ ตัวเล็กๆ เล็บดำปี๋ ใบหน้าปะแป้งทานาก้า ทำผมจุก พนมมือไหว้หลวงพ่อเรียงกันเป็นแถวยาวเหยียด ด้วย

ความเคารพนบถนอบจากหัวใจ ด้วยศรัทธาที่ได้รับคำสั่งสอนกันมาตั้งแต่โบราณกาล

๗. ได้เห็นศรัทธาของชาวพม่าที่มีต่อพระพุทธศาสนา ภาพพุทธศาสนิกชนชาวพม่าพากันกราบนมัสการและขอถวายปัจจัยให้หลวงพ่อบูชามหาเจดีย์ชเวดากอง เป็นภาพที่แสดงให้เห็นประเด็นนี้เด่นชัดที่สุด คนพม่าส่วนใหญ่ไม่ใช่คนมั่งมี แต่เขาก็มีศรัทธาที่จะทำบุญด้วยความเต็มใจ

๘. ส่วนที่น่ารักที่สุด คือ ภาพของหลวงพ่อบูชากุฎีในตึ่วี่ตี เรื่องนี้ เป็นภาพที่สวยงามยากที่จะหาดูได้ในชีวิตประจำวัน งามเกินกว่าจะบรรยายให้สมกับความเป็นจริง ภาพท่านยืนก้มศีรษะกราบสมเด็จพระเจ้าสังฆราชอย่างอ่อนน้อม ถ่อมตัว ดูเรียบร้อยสวยงามน่าชื่นชมมาก ภาพที่ท่านพาศิษย์น้อยๆ ของท่านเข้ารับปัจจัยจากสมเด็จพระเจ้าสังฆราช ก็เป็นภาพสวยงามอีกภาพหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสุขภาพสำรวมของท่าน ภาพขณะท่านอยู่ท่ามกลางศิษย์น้อยใหญ่ ดูท่านมีความสุขกรุณา อบอวลอยู่ในจิตใจอยู่เสมอๆ ไม่ว่าจะไปที่ใด หรืออยู่ที่ไหน ใบหน้าของท่านจะแผ่ด้วยความปราโมทย์

เบิกบานใจ ตลอดเวลา เห็นใบหน้าท่านแล้วพลอยรู้สึกสบายใจ มีความสุขใจไปด้วย

ภาพที่ท่านดูมีความสุขที่สุด คือ ภาพที่ท่านนำศิษย์ซึ่งเป็นพระ ไปกราบพระประธานในวัดพม่า ที่โยมคนไทยเป็นผู้ถวาย ท่านอมยิ้มด้วยความปลื้มใจ เป็นภาพที่สวยงามที่สุดยิ่งกว่าภาพใดๆ ในวิดีโอเรื่องนี้

หากผู้ใดมีความเครียด ความแข็ง ความเปื้อนหน่ายในโลกและชีวิต ควรมานั่งดูตึ่วี่ตีเรื่องนี้ เพราะดูแล้ว จะรู้ว่า ความสุขที่แท้จริงในชีวิตคืออะไร คงไม่ต้องบรรยายมากไปกว่านี้ ว่า คือการมีชีวิตมั่นคงอยู่ในทำนองคลองธรรม บำเพ็ญประโยชน์ตนและประโยชน์ท่านให้ถึงพร้อม เหมือนดังที่หลวงพ่อบูชากุฎีท่านตะ ธรรมานันตะ ได้ทำมาตลอดชีวิตของท่าน

หมายเหตุ ท่านอาจารย์พระมหาสมปอง มุทิโต กำลังจะ upload ตึ่วี่ตีชุดนี้ขึ้น You Tube และถ้าอยากได้แผ่นตึ่วี่ตี ให้ติดต่อขอไปได้ที่ สำนักวิปัสสนาวิหารธรรม ๓๓๓ หมู่ ๖ ย่านศรีราช ตำบลสมเี่ยม อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี หรือติดต่อพระมหาสมปอง มุทิโต โทร. ๐๘๑-๓๖๑-๗๑๓๕



เรื่องในประวัติศาสตร์

การสังคายนาพระไตรปิฎกสมัยล้านนาสู่สยาม

ปิยธรรมภิกษุ ทริภุญชัยบุรี

การสังคายนาพระไตรปิฎก คือ การรื้อกรอง หรือ การรวบรวม จัดหมวดหมู่พุทธบัญญัติ พุทธภาษิต สาวกภาษิต ตลอดจนเรื่องราว เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา รวมขึ้นเป็นคัมภีร์พระไตรปิฎก ประกอบด้วย พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก พระอภิธรรมปิฎก และรวบรวมคำอธิบายความต่างๆ ของพระไตรปิฎกขึ้น เรียกว่า “อรรถกถา” ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นภาษาบาลี (มาคธีภาษา) ทำในครั้งแรก (ปฐมสังคายนา) หลังพุทธปรินิพพาน ๓ เดือน โดยมีพระมหากัสสปะเป็นประธานการสังคายนา และเป็นผู้ปุจฉา พระอุบาลีเป็นผู้วิสัชนาพระวินัย และพระอานนท์เป็นผู้วิสัชนาพระธรรม (พระสูตร และพระอภิธรรม) ซึ่งการสังคายนาในครั้งนี้ ๒-๓ (ทุติยสังคายนา-ตติยสังคายนา) ต่อมา ได้มีการเพิ่มเติมเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องเข้ามา ประกอบบ้างเล็กน้อย ในการสังคายนาต่อๆ มา เป็นเพียงการทบทวน ตรวจสอบ ชักซ้อม สอบทานบทและพยัญชนะของพระไตรปิฎกเท่านั้น

จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๔๔๓ รัชสมัยพระเจ้า วัฏฏคามินีอภัย ณ ประเทศศรีลังกา ได้มีการจารึกพระไตรปิฎกภาษาบาลีลงบนใบลานด้วยอักษรสีหล พร้อมทั้งจารึกอรรถกถาขึ้นเป็นภาษาสีหล และในได้มีการเพิ่มเติมเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศศรีลังกาประกอบเข้าไว้ในอรรถกถาอีกด้วย

ในคัมภีร์สังคีตยวงศ์ (ภาษาบาลี) รจนา โดย สมเด็จพระวันรัต เมื่อครั้งเป็นพระพิมลธรรม วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ในสมัยรัชการที่ ๑ แห่งพระราชวงศ์จักรี ได้กล่าวถึงลำดับการสังคายนาพระไตรปิฎกตามสายที่ได้รับสืบทอดมา คือ

จากอินเดียสู่ลังกา และจากลังกาสู่ดินแดนแถบ ประเทศไทยในอดีต ๙ ลำดับ หนึ่งใน ๙ ลำดับนั้น ลำดับที่ ๘ มีการกล่าวถึงการสังคายนาพระไตรปิฎกในประเทศล้านนาด้วย ดังนี้

- ครั้งที่ ๑ ในประเทศอินเดีย พุทธศักราช ๓ เดือน
- ครั้งที่ ๒ ในประเทศอินเดีย พุทธศักราช ๑๐๐
- ครั้งที่ ๓ ในประเทศอินเดีย พุทธศักราช ๒๓๔
- ครั้งที่ ๔ ในประเทศศรีลังกา พุทธศักราช ๒๓๘
- ครั้งที่ ๕ ในประเทศศรีลังกา พุทธศักราช ๔๓๓ (จารลงใบลานยุคแรก พร้อมทั้งอรรถกถา)
- ครั้งที่ ๖ ในประเทศศรีลังกา พุทธศักราช ๙๕๖ (พระพุทธโฆสะปิวารรตอรรถกถาสีหลกลับสู่บาลี)
- ครั้งที่ ๗ ในประเทศศรีลังกา พุทธศักราช ๑๕๘๗ (รจนาคัมภีร์ฎีกา)
- ครั้งที่ ๘ ในประเทศล้านนา พุทธศักราช ๒๐๒๐
- ครั้งที่ ๙ ในประเทศสยาม พุทธศักราช ๒๓๓๑ (สมัยรัชกาลที่ ๑)

(รายละเอียดดูเพิ่มเติมได้ในพระไตรปิฎกสำหรับประชาชน ภาค ๑ ความรู้เรื่องพระไตรปิฎก)

“ล้านนา” เป็นอาณาจักรของชนกลุ่มชาติพันธุ์ “ไท” กลุ่มหนึ่ง (ไทยวน ไทลื้อ ไทขิ่น) ซึ่งเป็นชาติพันธุ์เดียวกันกับชาวสยามและชาวล้านช้างที่มีภาษาพูด ภาษาเขียน เป็นของตนเอง สถาปนาเมื่อ พ.ศ. ๑๘๓๙ โดยพระเจ้ามังรายมหาราช (ไทยวน) พระราชวงศ์มังราย มีเมืองเชียงใหม่เป็นราชธานี จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๑๐๑ ได้เสียดอกราชให้แก่พม่า จนกระทั่งต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๑๗ ผู้นำท้องถิ่นล้านนา (พระราชวงศ์เชื้อ

เจ็ดตน) ได้เข้าสวามิภักดิ์ต่อพระเจ้ากรุงธนบุรี และสามารถขับไล่พม่าออกไปได้ หลังจากนั้นประเทศล้านนาจึงมีฐานะเป็นประเทศราชของประเทศสยาม มาจนถึงปี พ.ศ. ๒๔๔๒ ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้จัดตั้งการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล จึงยกเลิกเมืองประเทศราชลง

เขตพื้นที่ที่เรียกว่า “ล้านนา” ในปัจจุบัน หมายถึง ๘ จังหวัดในภาคเหนือของประเทศไทย คือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ลำพูน ลำปาง และแม่ฮ่องสอน

พระพุทธศาสนาเถรวาทในล้านนา

ล้านนารับพระพุทธศาสนาเถรวาทจากอาณาจักรมอญหรือญชัย (ลำพูน) ที่สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๑๓๑๐ มีพระนางจามเทวี จากเมืองละโว้ (ลพบุรี) เป็นปฐมกษัตริย์ ดั่งข้อความในคัมภีร์มุลศาสนาญาณคัมภีร์ว่า

“...พระญาเกือนา ไปรับมาอยู่วัดป่าไผ่หลวง วันออกเมืองหรือญชัย ฝ่ายน้ำพายหน้าแล้ว อารานาพระเชื้อเก่าทั้งมวล อันสืบเช่นนางจามเทวีนั้น บวชใหม่ขับเสียด เหตุพระญาบ่เชื่อ พระเก่าอันต่างคนต่างว่า...”

ถอดเป็นใจความว่า “...พระเจ้าเกือนา ไปรับ (พระสงฆ์นิคายมอญที่อารานามาจากกรุงสุโขทัย) มาอยู่วัดป่าไผ่หลวง ทิศตะวันออกของเมืองหรือญชัย (ลำพูน) ฝ่ายน้ำด้านหน้า แล้วอารานาพระภิกษุที่สืบมาจากนิคายมอญสมัยพระนางจามเทวีให้บวชใหม่ทั้งหมด เพราะพระองค์ไม่ทรงเชื่อถือนิกายเดิมซึ่งต่างคนต่างว่า...”

จากหลักฐานนี้ ทำให้ทราบว่าล้านนารับพระพุทธศาสนาเถรวาทมาจากมอญหรือญชัย (ลำพูน) มาก่อน และต่อมาพระเจ้าเกือนา รัชกาลที่ ๖ (พ.ศ. ๑๘๙๘ - ๑๙๒๘) แห่งราชวงศ์มังราย ทรงเลื่อมใสพระสงฆ์นิคายมอญที่อยู่ใน

กรุงสุโขทัย ทรงไม่เชื่อถือนิกายเดิมที่สืบทอดมาจากสมัยพระนางจามเทวี โดยทรงอารานาคณะสงฆ์นิคายมอญจากกรุงสุโขทัย ในรัชสมัยพระมหาธรรมราชาที่ ๒ (พ.ศ. ๑๙๑๑ - ๑๙๔๒) มานครเชียงใหม่ในปี พ.ศ. ๑๙๑๒ และอารานาพระสงฆ์ล้านนาทุกรูปให้บวชใหม่ในนิคายมอญจากกรุงสุโขทัย

ต่อมารัชสมัยพระเจ้าสามฝั่งแกน รัชกาลที่ ๘ (พ.ศ. ๑๙๕๔ - ๑๙๘๔) พระญาณคัมภีร์และปริวาร ได้เดินทางไปศึกษาพระพุทธศาสนาเถรวาทและภาษาบาลีที่ประเทศศรีลังกา ในรัชสมัยพระเจ้าปรากรมพาทูที่ ๖ (พ.ศ. ๑๙๕๕ - ๒๐๑๐) ณ สำนักพระมหาสุทิสสนเถระ พระสังฆราชที่โรหนชนบท และเดินทางกลับถึงเมืองเชียงใหม่ในปี พ.ศ. ๑๙๖๘ ได้นำคัมภีร์บาลีต่างๆ กลับมาด้วย ดั่งข้อความในคัมภีร์วินยสังคหะ (ล้านนา) ว่า

“...ไปเอาธัมมเมืองลังกา เท่าเอาธัมมอันเปนตัวบาฬี แลอัฐกถา ฎีกา วินยวินิจฉัย แลสัททา (บาลีไวยากรณ์) ทั้งมวลเปนตัวบาฬีเลี้ยง นิสสยะคือนิสโร (แปลยกศัพท์สัทล) บ่เอาสักผูก ได้หนังสือ ๒ สะเพลลา (เรือสำเภา) คั้นมารอดท่าสะเหลียงแล้ว เอาออกแปลงเปนหาบได้พัน ๑ เอามาตั้งไว้ที่เมืองละพูน (ลำพูน) เชียงใหม่ นานได้ร้อยวัสสา ครุบาเจ้าทั้งหลายก็เอามาพิจารณาอุดรอดเลี้ยงข้า้ทั้งมวล ก็รู้ที่ถูกต้องแม่นถึแล้ว...”

ถอดเป็นใจความว่า “...ไปเอาคัมภีร์พระธรรมจากประเทศศรีลังกามา เอาเฉพาะพระบาลีไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา วินยวินิจฉัย และสัททา (บาลีไวยากรณ์) ทั้งมวลเป็นภาษาบาลีหมด นิสสยะคือนิสสัย (แปลยกศัพท์ภาษาสัทล) ไม่ได้นำมาด้วย ได้หนังสือ ๒ ลำเรือสำเภา ครั้นมาถึงท่าสะเหลียงแล้ว นำออกจัดเป็นหาบได้ ๑,๐๐๐ หาบ นำมาประดิษฐานไว้ที่เมือง

ลำพูนและเมืองเชียงใหม่ ยาวนานได้ร้อยพรรษา ครูบาอาจารย์ทั้งหลายได้นำมาพิจารณาดูทั้งหมด ทั้งสิ้นแล้ว ก็ทราบที่ถูกต้องที่ชอบแล้ว...”

การสังคายนาพระไตรปิฎกที่นครเชียงใหม่

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๐๒๐ ปลายรัชสมัย พระเจ้าติโลกราช รัชกาลที่ ๙ (พ.ศ. ๑๙๘๔ - ๒๐๓๐) พระธรรมทินนเถระพิจารณาเห็นพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา เป็นต้น ฉบับเดิมพิรุณมาก จึงถวายพระพรแก่พระเจ้าติโลกราช พระองค์ จึงทรงรับเป็นองค์ศาสนูปถัมภก จากนั้นพระธรรมทินนเถระได้คัดเลือกพระภิกษุผู้ทรงพระไตรปิฎก มากกว่าร้อยรูป ร่วมทำการสังคายนา ตรวจชำระ พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา เป็นต้น เป็นเวลา ๑ ปีจึงสำเร็จ ณ วัดมหาโพธาราม (วัดเจ็ดยอด ปัจจุบัน) ดังข้อความจากหนังสือพงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขา ตอนหนึ่ง ที่กล่าวถึงการสังคายนาในครั้งนั้นว่า

“...ครั้นพระพุทธศาสนาล่วงมาได้ ๒๐๒๐ ปี จึงพระธรรมทินนเถระเจ้าผู้เป็นมหาเถรอยู่ ณ เมืองนพศิลาคร คือ เมืองเชียงใหม่ พิจารณาเห็นพระไตรปิฎกพิรุณมาก ทั้งพระบาลี อรรถกถา ฎีกา จึงถวายพระพรแก่พระเจ้าศิริธรรมจักรวรรดิติลกราชาธิราช (พระเจ้าติโลกราช รัชกาลที่ ๙ พ.ศ. ๑๙๘๔ - ๒๐๓๐) ผู้เสวยราชสมบัติ ณ เมืองเชียงใหม่ ว่าจะชำระพระปริยัติให้บริบูรณ์บรมกษัตริย์จึงให้กระทำมณฑปในมหาโพธารามวิหารในพระนคร พระธรรมทินนเถระจึงเลือกพระสงฆ์ ซึ่งทรงไตรปิฎกมากกว่าร้อย ประชุมกันในมณฑปนั้น กระทำชำระพระไตรปิฎก ตกแต่้มให้ถูกถ้วนบริบูรณ์ ปีหนึ่งจึงสำเร็จ มีพระเจ้าศิริธรรมจักรวรรดิติลกราชาธิราชเป็นศาสนูปถัมภก นับเนื่องในอัฐมสังคายนาอีกครั้งหนึ่ง...”

ในการสังคายนาครั้งนี้ ได้ทำหลังจากคณะของพระญาณคัมภีร์นำพระไตรปิฎก อรรถกถา

ฎีกา เป็นต้น กลับมาจากประเทศศรีลังกา เป็นเวลา ๕๒ ปี (ระหว่างปี พ.ศ. ๑๙๖๘ - ๒๐๒๐) จึงสันนิษฐานได้ว่าในการสังคายนานั้น ได้ใช้คัมภีร์บาลีที่นำมาจากประเทศศรีลังกาเมื่อปี พ.ศ. ๑๙๖๘ มาสอบทาน เทียบเคียง กับฉบับของมอญเดิมที่มีอยู่ และอักษรที่จารึกพระบาลีไตรปิฎกอรรถกถา ฎีกา เป็นต้นนั้น ใช้อักษรธรรมล้านนาที่พัฒนามาจากอักษรมอญโบราณนั่นเอง

สืบเนื่องมาสู่การสังคายนาในสมัยรัชกาลที่ ๑

หลังจากล้านนาสูญเสียเอกราชให้แก่พม่า พ.ศ. ๒๑๐๑ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๑๗ ผู้นำท้องถิ่นล้านนาเข้าสวามิภักดิ์ต่อพระเจ้ากรุงธนบุรี และสามารถขับไล่พม่าออกไปได้ หลังจากนั้นล้านนาจึงตกอยู่ในฐานะประเทศราชของสยาม ต่อมาพระเจ้ากรุงธนบุรีและรัชกาลที่ ๑ แห่งพระราชวงศ์จักรี ได้ทรงมีพระราชดำริสร้างพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา เป็นต้น ดังนั้นจึงทรงรวบรวมพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา เป็นต้น ฉบับต่างๆ ที่มีอยู่ คือ ฉบับอักษรภาษาไทย (สยาม) อักษรภาษามอญ (รามัญ) และอักษรภาษาลาว (ล้านนา ล้านช้าง) จากนั้นทรงให้ชำระและปริวรรตสู่อักษรขอม (ขอมไทย) แล้วประดิษฐานไว้ในหอพระมณฑิยธรรมและถวายแก่พระสงฆ์ได้เล่าเรียนตามความปรารถนา ดังคำประกาศเทวดาครั้งสังคายนา ปิวอก สัมภุทธิศก จ.ศ. ๑๑๕๐ พ.ศ. ๒๓๓๑ (ประกาศพระราชพิธีเล่ม ๒ หน้า ๑๐) ว่า

“...ครั้นพระพุทธศักราชได้ ๒๓๐๐ ปีเศษนั้น พม่าก็แต่งยุทธสงครามยกมารบรันทำร้ายเมืองสัมมาทิฐิทั้งนี้สาบสูญร่วงโรยไป เพราะภัยเกิดแต่พม่าเป็นต้นเหตุ มีผู้ร้ายเผาวัดวาอารามพระไตรปิฎกสาบสูญสิ้นไป จนถึงกรุงศรีอยุธยา ก็พินาศฉิบหาย พระไตรปิฎกเจดีย์ฐานก็สาบสูญ สมณพราหมณาจารย์ผู้จะรักษาวิชาเรียนพระไตรปิฎก

นั้นก็พลัดพรากล้มตายเป็นอันมาก หาผู้ใดที่จะเป็นที่พำนักป้องกันด้านทานเข้าศึกศัตรูมิได้ แต่สมเด็จพระมหากระษัตริราชเจ้าทั้งสองพระองค์ (พระเจ้ากรุงธนบุรีและรัชกาลที่ ๑) ผู้ทรงปณิธานปรารถนาพระปรมาภิเศกสัมโพธิญาณ ทรงพระกรุณาอุสาหะผู้เสียพระชนมชีพถวายพระศรีรัตนไตร คุมพลทหารกู้แก้บำรุงบวรพุทธศาสนา และสมณอาณาประชาราษฎร์ทั้งปวง ช่วยรับบริวารด้านทานอริราชศัตรูหมู่พม่าเข้าศึกไว้ได้ชัยชนะแล้ว ทรงพระอุสาหะจัดแจงพระนคร ราชธานี นิคม ชนบท สมณพราหมณ์ประชาราษฎร์ บวรเจดีย์ฐาน อาราม บริเวณวาศอันพินาศฉิบหายนั้น และบวชกุลบุตร ฐานาการพระพุทธบาทเจดีย์ฐาน ปรารถนาจะให้รุ่งเรืองขึ้น ดุจหนึ่งกาลแต่ก่อน ตั้งพระไทยบำเพ็ญพระราชกุศลต่างๆ เป็นอันมาก และเอาพระไทยใส่บำรุงบวรพุทธศาสนา เป็นต้นว่า *นิสัคคิยวัตถุ ภิกษุรับเงินทองบริโศค พระสาสนานี้เสียมาช้านาน มหากระษัตริย์องค์ใดจะห้ามปราบลงมิได้ ด้วยพระเดชพระบารมี ทรงบำรุงครั้งนี้ พระสาสนาลิกขานี้คงคืนรุ่งเรืองขึ้น มีคุณในพระสาสนานี้* แล้วทรงพระราชรำพึงถึงพระไตรปิฎกอันเป็นมูลรากพระศาสนา ทรงพระราชศรัทธาพระราชทานพระราชทรัพย์เป็นอันมาก ให้ช่างงานๆ จากกพระไตรปิฎกบรรดามีในทีใด ที่เป็นอักษรภาษาไทย ภาษามอญ ภาษาลาว ให้ชำระแปลออกเป็นอักษรขอม ขึ้นไว้ในตู้หีบห่อพระมณเฑียรธรรม อันวิจิตรบรรจงงามพร้อมทุกสิ่งสรรพพระราชกุศล และสร้างพระไตรปิฎกถวายพระสงฆ์ ให้เล่าเรียนตามความปรารถนา...”

ครั้นเมื่อรัชกาลที่ ๑ ปราบดาภิเศกแล้ว ต่อมา พ.ศ. ๒๓๓๑ จมื่นไวยวรนาถ กราบบังคมทูลให้ทรงทราบฯ พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา เป็นต้น ที่ทรงพระราชศรัทธาสร้างขึ้นทุกวันนี้ มีบทพยัญชนะผิดเพี้ยนอยู่เป็นอันมาก

จากนั้นจึงทรงพระราชปรารถนาที่จะสังคายนาพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา เป็นต้น ดังนั้นจึงทรงอาราธนาสมเด็จพระสังฆราช พระราชาคณะฐานานุกรม เปரியู ๑๐๐ รูปมาฉั้น ทรงตรัสถามเรื่องบทพยัญชนะที่ผิดเพี้ยนในพระไตรปิฎก สมเด็จพระสังฆราชจึงถวายพระพรแล้วตรัสเล่าเรื่องการสังคายนาทั้ง ๘ ครั้งที่ผ่านมาแล้ว (ตามคัมภีร์สังคยวงศ์) ให้ทรงสดับ เมื่อทรงสดับดังนี้แล้ว จึงทรงอาราธนาให้พระสงฆ์ทำการสังคายนา ซึ่งครั้งนั้นได้คัดเลือกพระสงฆ์ ๒๑๙ รูป ราชบัณฑิตอุบาสก ๓๒ คน แบ่งงานออกเป็น ๔ กอง คือ สมเด็จพระสังฆราชเป็นแม่กองชำระพระสูตรต้นตปิฎก พระวันรัตเป็นแม่กองชำระพระวินัยปิฎก พระพิมลธรรมเป็นแม่กองชำระพระอภิธรรมปิฎก พระพุฒาจารย์เป็นแม่กองชำระพระสังคยวิเสส (คัมภีร์เกี่ยวกับหลักภาษาบาลี) กระทำที่วัดพระศรีสรรเพชญ์ (วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระอนุชาเสด็จไปพระอารามทุกๆ วันๆ ละ ๒ ครั้ง เวลาเช้าทรงถวายภัตตาหาร เวลาเย็นทรงถวายน้ำอัฐบาน (น้ำผลไม้คั้น) และเทียนอย่างนี้เป็นเวลา ๕ เดือน การสังคายนาจึงสำเร็จลงด้วยดี

จึงนับได้ว่าพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา เป็นต้น ชุดนี้ เป็นฉบับที่สมบูรณ์ที่สุดในยุคแรกของการก่อร่างสร้างตัวของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๓๓๑ รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ในรูปแบบหนังสือใบลาน ซึ่งนับว่าเป็นการสังคายนาพระไตรปิฎกในภูมิภาคแถบประเทศไทยในอดีตครั้งที่ ๒ ต่อจากครั้งที่ ๑ ที่นครเชียงใหม่ ประเทศล้านนา เมื่อ พ.ศ. ๒๐๒๐

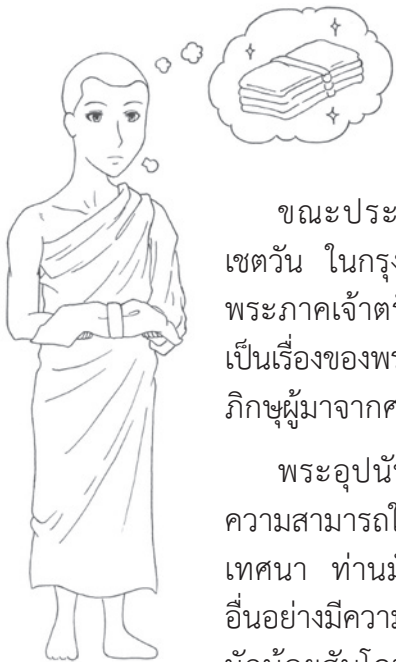
(รายละเอียดดูเพิ่มเติมได้ในพระไตรปิฎกสำหรับประชาชน ภาค ๑ ความรู้เรื่องพระไตรปิฎก)

สอนคนอื่นอย่างไร ควรทำอย่างนั้น

เรื่องของพระอุปนันทศากยบุตร

ป่าแอน

เก็บความจาก The Treasury of Truth (Dhammapada)
ของ Ven. Weeragoda Sarada Mahathero



ขณะประทับอยู่ ณ วัด
เซตวัน ในกรุงสาวัตถี พระผู้มี
พระภาคเจ้าตรัสเล่าเรื่องนี้ ซึ่ง
เป็นเรื่องของพระอุปนันทะ พระ
ภิกษุผู้มาจากศากยวงศ์

พระอุปนันทะศากยบุตรมี
ความสามารถในการแสดงธรรม
เทศนา ท่านมักเทศน์สอนให้ผู้
อื่นอย่างมีความโลภ ควรมีความ
มักน้อยสันโดษ ท่านเทศน์ได้
อย่างคล่องแคล่วไม่ติดขัดในเรื่องบุญกุศล
และความมักน้อย (อัปปิฉฉตา) และเรื่อง
ชุดงควัตร อันเป็นวิधिขัดเกลาพระภิกษุให้ม
ีความบริสุทธิ์มากขึ้น แต่ท่านเองกลับไม่ได้
ประพฤติปฏิบัติอย่างที่สอนคนอื่น ยังคงมีนิสัย
อยากได้จีวรเนื้อดีและจตุปัจจัยอันประณีต
จากญาติโยม

วันหนึ่งพระอุปนันทะเดินทางไปยังวัด
แห่งหนึ่งในหมู่บ้านก่อนจะถึงเวลาเข้าพรรษา
มีพระภิกษุอายุน้อยเลื่อมใสในการแสดงธรรม
ของพระอุปนันทะ ได้นิมนต์ในพระอุปนันทะ
อยู่จำพรรษาที่วัดแห่งนั้น พระอุปนันทะ

ถามว่า ที่วัดแห่งนั้น พระภิกษุจะได้รับผ้าจีวร
กี่ผืน

ภิกษุหนุ่มตอบว่า แต่ละรูปจะได้หนึ่งผืน
เท่านั้น เมื่อได้ยินดังนั้น พระอุปนันทะตัด
สินใจไม่อยู่จำพรรษา ณ วัดแห่งนั้น แต่วาง
รองเท้าแตะของตนไว้

จากนั้นเดินทางไปยังวัดอีกแห่งหนึ่ง สอบถาม
ได้ความว่า วัดนั้นพระภิกษุจะได้รับผ้าจีวร
สองผืน ในระหว่างพรรษา พระอุปนันทะได้
ทิ้งบริวารบางอย่างของตนไว้ แล้วเดินทางไป
ยังวัดที่สาม ปรากฏว่าที่วัดนั้น พระภิกษุจะ
ได้รับผ้าจีวรสามผืนในระหว่างเข้าพรรษาพระ
อุปนันทะรับรู้ดังนั้น ได้ทิ้งกาน้ำของตนไว้แล้ว
เดินทางต่อไปยังวัดที่สี่ ที่วัดที่สี่พระภิกษุจะ
ได้ผ้าจีวรสี่ผืนในระหว่างพรรษา พระอุปนันทะ
ทราบความดังนี้ จึงตัดสินใจจะจำพรรษาที่วัด
ที่สี่นี้เอง

เวลาผ่านไปถึงกาลออกพรรษา พระ
อุปนันทะพูดถึงส่วนแบ่งที่ตนควรได้รับจากวัด
ทั้งสามที่ตนไม่ได้ไปจำพรรษา แต่ทิ้งสิ่งของ
แทนตัวเอาไว้ จากนั้นก็รวบรวมสิ่งของต่างๆ
กลับไปวัดเดิมของตน ระหว่างทางได้พบกับ
พระหนุ่มสองรูปกำลังโต้เถียงกันถึงเรื่องจีวร
สองผืนกับผ้ากำมะหยี่เนื้อดีราคาแพง พระ

สองรูปนั้นขอให้พระอุปนันทะช่วยตัดสินที่ว่า
ผ้ากำมะหยี่ควรเป็นของใคร พระอุปนันทะ
แบ่งผ้าจีวรธรรมดาให้พระทั้งสองไปองค์ละผืน
ส่วนตัวเองยึดเอาผ้ากำมะหยี่เอาไว้เองหน้าตา
เฉย ในฐานะผู้ตัดสิน

พระหนุ่มทั้งสองรูปรู้สึกไม่พอใจคำตัดสิน
ดังกล่าว แต่ไม่สามารถทำอะไรได้ และด้วยความ
ไม่พอใจการกระทำของพระอุปนันทะ พระ
หนุ่มทั้งสองรูปจึงเดินทางไปเฝ้าพระพุทธเจ้า
และทูลเล่าเรื่องทั้งหมดถวายพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าทรงสดับเรื่องราวทั้งหมดแล้ว
ตรัสแก่พระภิกษุหนุ่มสองรูปว่า

“บุคคลผู้สอนคนอื่น ควรสอนตนเองก่อน”

ถ้าชอบที่จะสั่งสอนคนอื่น บุคคลควร
ประพฤติตนอยู่ในคุณงามความดีก่อน เมื่อนั้น
แล้วจึงจะเหมาะสมที่จะไปสอนคนอื่น

หมายเหตุ นิทานธรรมบทเรื่องนี้ สอนให้
รู้ว่า มีคนเป็นจำนวนมากที่มีนิสัยอย่างพระ-
อุปนันทะ ไม่สามารถประพฤติตนอย่าง
ที่สั่งสอนคนอื่นได้ เพราะฉะนั้นก่อนที่จะสอน
อะไรคนอื่น ควรพิจารณาตนเองเสียก่อน ว่า
มีคุณธรรมอันเหมาะสมแก่การไปสั่งสอนคน
อื่นแล้วหรือยัง มิฉะนั้น ก็จะเป็นอย่างพระ-
อุปนันทะ ที่สอนคนอื่นในเรื่องความมักน้อย
สันโดษ แต่ตัวเองเต็มไปด้วยความโลภและ
เห็นแก่ตัว แม้จะมาบวชในพระศาสนาแล้ว
ก็ยังไม่สามารถละทิ้งนิสัยนี้ได้.



ไต่ฟ้าวัดจากแดง

กองบรรณาธิการ



ไต่ฟ้าวัดจากแดง คือพื้นที่ที่บอกเล่าความเป็นไปต่างๆ หรือเหตุการณ์ กิจกรรมสำคัญที่เกิดขึ้นในวัด ในรอบเดือนที่ผ่านมา เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่เพื่อนพระภิกษุ และญาติโยมพุทธบริษัท ซึ่งไม่ได้จำกัดว่าเป็นหน้าที่ของพระภิกษุฝ่ายเดียว ที่จะเผยแพร่ข่าวนี้ ภิกษุท่านใด หรือโยมชาววัดท่านใด สังเกต เห็นเรื่องราวแง่มุมใดที่จะเป็นประโยชน์ ก็กรุณาส่งมาให้กองบรรณาธิการพิจารณาได้

สำหรับเดือน ต.ค. ที่ผ่านมา เรื่องที่นับว่าเด่นที่เกิดขึ้นก็คือ เรื่องการป่วยไข้ของพระภิกษุ เริ่มตั้งแต่หลวงพ่อบุญสมชาย (เต่า บังเอิญไปรีเปล่านี่ ที่ชื่อเล่นเหมือนดาราดังด้วย) ประสบอุบัติเหตุที่หัวเข่าขวา แรกๆ ผลึกก็ค่อนข้างใหญ่ แต่ต่อมาผลึกยิ่งลุกลามมากขึ้น จนเกิดการติดเชื้อ เข้าพักที่รพ. บางประกอก ๑ ไกล้วัดก่อน ต่อมารู้ว่าจะต้องใช้เวลารักษามาก และสู้อารมณ์ไม่ไหว จึงย้ายไปรพ.สงฆ์ มีพระที่มีน้ำใจไปเยี่ยมส่งรูปผลึกมาให้ดู น่าสงຍองมาก แต่ก็มีเพื่อนพระแนะนำว่า ผู้ที่ไปเยี่ยมจำเป็นต้องดูแล เพื่อสังเกตความก้าวหน้าในการรักษาด้วย จากอุบัติเหตุครั้งนี้ ทำให้ท่านเสียกำลังใจไปมากทีเดียว เพราะปกติท่านเป็นผู้ที่ชอบเดิน ทำกิจกรรมต่างๆ คราวนี้ก็เดินไม่สะดวก และคุณหมอก็ไม่ยอมให้เดินมากด้วย เพื่อให้แผลจะได้ประสานกันเร็วขึ้น

ท่านต่อไปที่ป่วยตามกันมาใกล้ๆ ก็คือ พม.กริมเสระะ ฟังชื่อก็พอทราบว่าเป็นพระชาวไทย ท่านมาจากกัมพูชา มีอาการปวดท้อง เป็นโรคระเคาะ ต้องให้คุณมนตรีไปส่งรพ. กลางดึก และพม.สมรอน ก็เป็นนิ้วที่โต ต่อมาอีก พม.ชัยพร ก็เป็นโรคไข้เลือดออก (ตอนนี้หายแล้ว) ถัดมาอีก ๒ สัปดาห์ พม.สังคีต ก็เป็นโรคเดียวกัน ซึ่งปัจจุบัน ยังรักษาตัวดูอาการที่รพ.สงฆ์ ดึกเดียวกับหลวงพ่อบุญ แต่คนละชั้น ท่านใดไปเยี่ยม ก็ฝากเยี่ยมอีกท่านด้วยเลยนะ

ด้วยเหตุนี้ ทางอบต.จึงส่งเจ้าหน้าที่มาฉีดพ่นยากำจัดยุงทั่ววัดถึง ๒ ครั้ง แต่โดยทั่วไปก็รู้สึกว่ายุงก็ยังชุมอยู่ และมีผู้สังเกตว่ามีแหล่งเก็บขังน้ำอันเป็นเหตุให้ยุงวางไข่ได้หลายแห่งทีเดียว จึงขอความร่วมมือทุกท่านที่พบเห็น โปรดหาทางป้องกันแก้ไขด้วย อย่าทิ้งเฉยไว้ จะเป็นที่เพาะพันธุ์ยุงได้

นอกจากนั้น ก็มีไข้หวัดบ้าง ได้แก่พระภักตร์ธินันท์ พุดถึงไข้หวัดก็ให้หนักถึง พระอาจารย์มหาตวัน ครูผู้เป็นหลักสำคัญของการสอนพระบาลีก็ป่วยเป็นไข้หวัดเช่นกัน ต้องเข้าพักรักษาตัวที่รพ.บางประกอก ๙ อยู่หลายวัน แต่เกิดขึ้นกลางเดือนกันยายนี่ที่ผ่านมา

เรื่องไข้หวัดนี้ เมื่อหม่อมหลวงสุพิชาน ทองใหญ่ทราบ เธอก็พิจารณาจะจัดหาวัคซีน

ป้องกันมาฉีดให้ในวันที่ ๒๓ ต.ค. นี้ ซึ่งท่านก็เป็นเจ้าภาพมาทุกปี เขียนเล่าไปเรื่อย ออกจะยาวพอสมควร ซึ่งยังมีอีกหลายท่าน แต่นึกไม่ออกตอนนี้

ขอสรุปว่า ความเจ็บไข้ได้ป่วยนั้น ก็เป็นธรรมดาของสังขาร มีเหตุปัจจัยหลากหลายที่สำคัญผู้ป่วยเอง เมื่อป่วยกายแล้ว ก็ต้องคอยระวังรักษาใจ อย่าให้ป่วยไปด้วย มิฉะนั้นก็จะยิ่งซ้ำเติมให้การเจ็บป่วยทรุดลงอีก และก็เป็นธรรมดาของผู้ที่ไม่ได้เรียนรู้ หรือเคยฝึกจิตทำกรรมฐาน ก็จะขาดที่พึ่ง ที่พักใจ ทำให้จิตใจว่าเหว อ่อนไหวได้ง่าย ส่วนผู้ที่ได้เคยศึกษาธรรม ทำสมาธิ ก็ถือเป็นโอกาสดี เรียกว่า “ไฟท์บังคับ” ให้ต้องกลับมารักษาใจ ดูแลจิตให้เข้มแข็ง จะได้มารักษากายให้ฟื้นคืนวันได้เร็วขึ้น ส่วนกัลยาณมิตรทั้งหลายที่คุ้นเคยก็เป็นโอกาสดีที่จะได้แสดงน้ำใจแห่งมิตร ช่วยกันส่งกำลังใจแก่ผู้ป่วย และคอยช่วยเหลืออุปถัมภ์ ก็นับเป็นโอกาสที่เปิดให้แสดงน้ำใจกัน เพราะว่าปกติ เมื่อไม่ป่วย ก็อาจจะยุ่งกับการทำกิจหน้าที่ของตน จนลืมหรือห่างการปฏิสัมพันธ์กันไปก็ได้

ไม่ว่าเรื่องดีหรือร้าย เมื่อมาประสบกับชีวิตแล้ว ผู้ฉลาดมีปัญญา ย่อมต้องมีหน้าที่

การปฏิบัติที่ถูกที่ควร ก็จะเอาประโยชน์จากทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ โดยไม่ต้องหนีความจริง หลบหลีกความจริงไปได้ และโปรดระลึกไว้ว่า ผู้ป่วยเองนั่นแหละ ที่จะต้องลุกขึ้นมาสังเกตตัวเอง ดูแลตัวเองมากขึ้น ฝ้าดูว่า ร่างกายเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร โรคที่เป็นนั้นเกิดจากเหตุอะไร มีวิธีการบำบัดรักษาตัวอย่างไร อะไรเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนต่อการรักษา อะไรเป็นปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่ควรหลีกเลี่ยง ลดละ ขอฝากพุทธภาษิตเป็นที่พึ่งทางใจยามเจ็บป่วย ทุกข์ใจว่า **ปัญญาสะทิตโต นะโร อธิระ ทุกเข สุขานิ วินหะติ** คนมีปัญญาถึงแม้ตกทุกข์ ก็ยังหาสุขพบ

เรื่องที่สอง ก็คือ **งานบุญสลากภัต** ในปีนี้ก็มีอะไรหลายอย่างแตกต่างไปจากปีก่อน ทั้งผู้เป็นแม่ งาน ขอบข่ายของงาน และผู้มีจิตอาสาช่วยงาน ในปีนี้ มีการเปิดให้ติดต่อจองเป็นเจ้าภาพได้ก่อนที่ พม.บุญชู พม.ชัยพร และโยมที่ช่วยประชาสัมพันธ์ของวัดเป็นผู้รับเรื่อง ปีนี้ได้บทเรียนจากปีก่อน ที่โยมไถ่สัตว์ต้องพลาดไม่ได้เป็นเจ้าภาพกันหลายคน ครั้งนี้จึงเปิดโอกาสให้โยมไถ่สัตว์ หรือโยมที่ใส่บาตรพระเป็นประจำได้ทราบข่าวและเปิดให้จองก่อน เมื่อครบเวลาที่นัดหมายกันแล้ว



จึงเปิดโอกาสให้โยมทั่วไป ซึ่งในพรรษานี้ พระเถระเจ้าจำพรรษามากกว่าทุกปี คือ ๑๐๕ รูป ปรากฏว่า พอใกล้วันงาน พระบางรูปมีความจำเป็นต้องไปร่วมงานศพญาติบ้าง เจ็บป่วยบ้าง มาไม่ทันงาน ก็ต้องหาทางแก้ปัญหากันไป

ส่วนด้านเจ้าภาพ ก่อนวันงาน ๑ วัน ยังไม่สามารถติดต่อได้ ถึง ๑๓ ท่าน กลายเป็นปัญหาใหญ่ของผู้รับสมัครต้องหาแผนสำรองแก้กันไป ส่วนจิตอาสาผู้แข็งขันปีนี้ ได้พระเถระ และคณะพระนวกะ ๙ รูป มีพระศุภโชค เป็นต้น ช่วยทำสลาก และวางแผนเตรียมการต่างๆ จนพิธีดำเนินไปได้อย่าง

ราบรื่นดี ได้เห็นน้ำใจของเพื่อนพระหลายท่าน มาช่วยงานในส่วนต่างๆ ก็น่าปลื้มใจมาก

สำหรับข้อผิดพลาดบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นได้ก็จะมีการรวบรวมข้อมูล เพื่อหาแนวทางป้องกันในการจัดงานครั้งต่อไป

หลังออกพรรษา ที่วัดจากแดง มีงาน **ตักบาตรเทโว** วันพุธที่ ๒๘ ต.ค. เวลา ๗.๐๐ น. และกำหนดงาน **ทอดกฐินสามัคคี** วันอาทิตย์ที่ ๑ พ.ย. หลังเสร็จงานกฐินพระภิกษุสามเณรปิดเทอม เปิดโอกาสให้ไปร่วมงานกฐินที่ภูมิลำเนา เป็นเวลา ๒ สัปดาห์ จะเปิดเรียนอีกครั้ง วันที่ ๑๖ พ.ย. นี้.

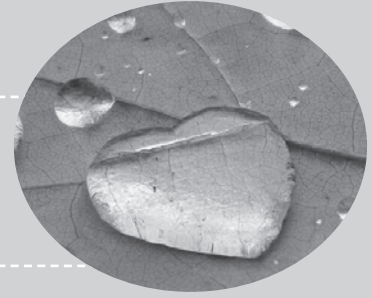


สุนทนา

สัมพันธระหว่างผู้อ่านกับวารสารโพธิยาลัย

เห็นต่างเพื่อสร้างสรรค์

จดหมายจากผู้อ่าน



จดหมายถึงบรรณาธิการ

เกี่ยวกับบทความของพระภิกษุที่ได้ ๑๕ ปริณญา ที่ทางวารสารโพธิยาลัยได้นำมาลงในฉบับที่แล้ว (ก.ย. ๒๕๕๘) อาตมาเข้าใจว่าบรรณาธิการต้องการหาตัวอย่างของพระที่ดี มาลงทดแทนตัวอย่างของพระแย่ๆ ที่สื่อนิยมเอามาลงให้เป็นข่าวอื้อฉาวเป็นครวๆ ไป ซึ่งไม่เกิดผลดีต่อศรัทธาของผู้ที่ยังไม่เข้าใจในพระพุทธศาสนา

สำหรับการเป็นตัวอย่างในด้านของความเพียร และความใฝ่รู้นั้น ก็น่าจะยกอยู่แต่อาตมาเห็นว่าเรื่องที่เรียนก็มีความสำคัญไม่น้อยกว่าสิ่งที่เรียน (โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับพระภิกษุ) จริงอยู่วิชาการทางโลกนั้นมีประโยชน์ แต่ถ้าจะจัดกันจริงๆ มันเป็นเพียงลิปปะ ยังไม่ใช่วิชาแท้ เพราะยังไม่สามารถนำผู้เรียนให้พ้นทุกข์ได้อย่างสิ้นเชิง

วิชาทางโลกเรียนไปเท่าไรก็ไม่มีวันจบ มันมีแต่จะแตกแขนงแยกย่อยออกไปเรื่อยๆ เพราะมันวนเวียนอยู่ในสองอริยสัจแรก คือ ทุกข์ และสมุทัยเท่านั้น หากมีความเข้าใจในเรื่องนี้โรธและมรรคไม่ การเรียนปริญญาหลายๆ ใบเพื่ออุทิศให้กับญาติโยมนั้น คุณจะไม่ค่อยเป็นหลักการอะไรได้ เราควรจะเรียนเพื่ออุทิศแด่พระพุทธเจ้าจะดีกว่าไหม วิชาในพระไตรปิฎกนั้นมีอยู่อีกมากมายที่เรายังเข้าไม่ถึง ยิ่งคนมีพื้นเพริยธรรมเก่าประโยค

มาแล้ว น่าจะนำไปต่อยอดให้เกิดประโยชน์ กองงายได้ โดยเจาะลึกเป็นผู้เชี่ยวชาญในปิฎกใดปิฎกหนึ่ง หรือในนิกายใดนิกายหนึ่ง (นิกายของชาวพุทธมิได้มีเพราะการแตกแยก แต่มีเพื่อจะช่วยกันทรงจำและทำความเข้าใจส่วนต่างๆ อันมากมายของพระไตรปิฎก โดยแบ่งเป็น ทีฆนิกาย มัชฌิมนิกาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกาย ขุททกนิกาย ซึ่งแต่ละนิกายก็มีนัยอันละเอียดลึกซึ้ง ที่ควรจะได้ศึกษาให้ชัดเจน ทั้งโดยการปฏิบัติ โดยอรรถะ โดยนัย และโดยสภาวะ) ดูตัวอย่างประเทศพม่าที่เขายังมีพระทรงพระไตรปิฎกและตำรับตำราภาษาบาลีที่เขียนขึ้นใหม่เสมอ ทั้งก็ไม่ได้แยกขาดระหว่างปริยัติและปฏิบัติแบบบ้านเรา ซึ่งสองอย่างนี้มันไม่ควรจะแยกขาดจากกันเลย

ภิกษุรูปหนึ่ง



ตอบจดหมาย

ก่อนอื่นโยมต้องขอกราบนมัสการขอพระคุณที่ท่านกรุณาแสดงความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์กับวารสาร เป็นความชื่นอกชื่นใจของคณะผู้ทำงาน ที่มีเป้าหมายคือ การสร้างสรรค์ ตรงตามที่ท่านจำห้วงจดหมายไว้ การที่ท่านเมตตาแสดงความคิดเห็นมา ย่อมเป็นนิมิตหมายที่ดี ที่เราจะสร้างสังคมอุดมปัญญาร่วมกัน

เป็นความจริงแล้วที่ท่านเข้าใจว่า การที่นำบทความเกี่ยวกับท่านพระมหามงคลกานต์ ฐิตธัมโม มาตีพิมพ์เพราะต้องการนำเสนอข่าวในด้านที่ดีของพระภิกษุสงฆ์ แทนที่ข่าวที่ไม่ดีที่เผยแพร่อยู่ตามสื่อต่างๆ ทุกวันนี้ จนประชาชนส่วนหนึ่งเสื่อมศรัทธาต่อสถาบันสงฆ์ มีความเคลือบแคลงสงสัยไปในทางลบ

สำหรับกรณีของพระมหามงคลกานต์ ที่ท่านน่าจะมีความรู้ความเป็นคนชอบเรียน และเรียนได้ดี จึงเรียนไปเรื่อยๆ จนกระทั่งมีปริญญาถึง ๑๕ ใบ ในขณะที่มีอายุเพียง ๓๖ ปี เท่านั้น น่าจะเป็นเรื่องที่ควรสรรเสริญ โดยเป้าหมายของท่านคือ อยากสร้างอุทยานการเรียนรู้ที่จังหวัดสุรินทร์ บ้านเกิด เพราะท่านเลื่อมใสวิถีการของท่าน ว.วชิรเมธี ที่ก่อตั้งสถาบันวิมุตติยาลัย มีทั้งห้องสมุด และสถานอบรมและปฏิบัติธรรมที่จังหวัดเชียงราย

การที่พระมหาท่านมีความรู้หลายสาขาน่าจะเป็นผลดีต่อการก่อตั้งอุทยานการเรียนรู้ของท่านในอนาคต ที่ชาวบ้านผู้มีความรู้น้อยจะได้อาศัยเป็นที่พึ่ง เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากความไม่รู้

ธรรมชาติของมนุษย์มีความหลากหลาย แม้แต่ในสมัยพุทธกาล เอตทัคคะของพระพุทธองค์ยังมีตั้งมากมาย ทั้งพระภิกษุและคฤหัสถ์ จากการศึกษาที่สร้างสมบุญกรรมมาแตกต่างกัน

การที่พระมหาท่านเป็นผู้ชอบศึกษาเล่าเรียนอาจเป็นสิ่งที่ท่านสั่งสมมาเป็นวาสนา แม้เกิดภพชาติใดก็จะชอบเรียนอย่างนี้

พระพุทธร่องค์ทรงตรัสว่า รุ่งอรุณของการศึกษา คือ กัลยาณมิตร และโยนิโสมนสิการ ต้องมีธรรมะ ๒ ข้อนี้ ควบคู่กัน ชีวิตการศึกษาเล่าเรียนจึงจะสมบูรณ์ บางทีพระมหามงคลกานต์อาจจะยังไม่มีกัลยาณมิตร แนะนำท่านในสิ่งที่พระคุณเจ้าแนะนำมา ในขณะที่การดำเนินชีวิตในฐานะสงฆ์ ๑๕ ปริญญาของท่าน เป็นที่ยกย่องจากสังคมที่ท่านอยู่อาศัย ท่านคงไม่เห็นทางเลือกอื่น ที่จำเป็นและเหมาะสมยิ่งกว่านี้

จากการที่พระคุณเจ้ากรุณานำเสนอแง่คิดที่น่าพิจารณา มา ณ ที่นี้ อาจเป็นการจุดประกายโยนิโสมนสิการของพระมหามงคลกานต์ให้เกิดแง่คิดว่า ควรศึกษาอะไรต่อไป เพราะท่านอายุยังไม่มากนัก มีเวลาที่จะศึกษาอะไรได้อีกมากมาย บางทีท่านอาจสนใจมาศึกษาเล่าเรียนบาฬีใหญ่และพระไตรปิฎกที่วัดจากแดงบ้างก็เป็นได้

บรรณาธิการ

